

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČNIKOVA ULICA 5 — TELEFON: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 21-26 — Zbiranje vseh denarnih opomb — Mesecna naročnina 24.— R.
IZJAVNO RASTOPSTVO na oglaševanje in Kraljevine Italije in monarhije ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

Radikal pri poštno obsevanju: Ljubljana št. 20-301

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Violenti attacchi del nemico contenuti

dall'accanita resistenza e dal valeroso contegno delle nostre truppe — Riuscita azione contro impianti petroliferi in Siria — Sei apparecchi nemici distrutti

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 22 aprile il seguente bollettino nr. 1062:

I violenti attacchi rinnovati del nemico, con l'appoggio di preponderanti artiglierie sul fronte meridionale tunisino sono stati anche ieri contenuti dall'accanita resistenza e dal provato valore delle nostre truppe.

Nella tenacissima difesa di un elemento avanzato della nostra linea si è particolarmente distinto il primo battaglione del VI reggimento fanteria (Trieste) che al co-

mando del capitano Politi Mario da Sulmona ha inflitto ingenti perdite alle unità neozelandesi attaccanti.

Bombardieri pesanti germanici hanno agito su centri logistici delle retrovie. Quattro apparecchi avversari erano abbattuti dalla caccia, due distrutti dalle batterie contraeree.

In riuscita azione notturna nostri velivoli raggiungevano e bombardavano impianti petroliferi di Tripoli di Siria.

SRDITI SOVRAŽNI NAPADI ODBITI

po žilavem odporu in hrabrem zadržanju naših čet — Uspešna akcija proti petrolejskim napravam v Siriji — 6 letal sestreljenih

Glavni stan italijanskih oboroženih sil je objavil danes naslednje 1062. vojno poročilo:

Ponovne sovražnikove silovite napade, izvršene ob podpori nadmočnega topništva na južni tuniški fronti, so naše čete tudi večeraj vzdržale v žilavem odporu in s svojim dokazanim junaštvom.

V zelo trdovratni obrambi neke prednje postojanke naše bojne črte se je zlasti odlikoval prvi bataljon šestega pehotnega polka (Trieste), ki je pod poveljstvom kapitana Maria Politija iz Sulmone prizadel ogromne žrtve napadajočim novozelandskim enotam.

Težki nemški bombniki so napadli središča vojaških stanovanj v sovražnem zaledju. Lovci so sestrelili 4 sovražna letala, dve pa so pokončala protiletalske baterije. V posrečeni nočni akciji so naša letala napadla in obstrlevala petrolejske naprave v Tripolisu v Siriji.

Junaštvo in sposobnost edinic Kr. mornarice

Operacijsko področje, 21. aprila. S. Navzlic napadom letal, podmornic in min uspe naša mornarica vsak dan in vsako noč, da za ceno žrtve in izgub pripelje v Tunis potrebna sredstva za borbo. Borba postaja huda, sovražnik napada še bolj naše konvoje in jih skuša v zadnjem času preprečiti tudi s pomorskim sredstvi. Drogdek iz noči na 16. april je samo eden izmed mnogih, ki bodo nekega dne pričali o spretnosti in pogumu naših ladij v tej neprekinjeni borbi, v kateri se nahajajo od prvega dne vojne.

V noči na 16. april je neki naš konvoj plul proti Tunisu, dve torpedovki pa sta šli pred konvojem. Okrog 2. ure sta opazili sumljive obsele ladij, ki so plule proti konvoju. Torpedovki sta takoj spoznali dve sovražni supertorpedovki, tipa Jervis. Brez trenutka oklevanja sta naši ladiji napadli, toda sovražnik je skušal nadaljevati pot proti konvoju, ki je bil njegov glavni cilj, in uiti torpedovkam. Ti sta mu pa odrezali pot in se mu približali na 2000 m ter otvorili ogenj. Tako se je pričela kratka, toda izredno huda borba v najmanjši razdalji. S prvo salvo z naše torpedovke je bila zadeta v polno ena sovražna edinica, toda tudi naša majhna ladija je bila takoj nato zadeta in se ni mogla več premakniti z mesta. Zaradi tega pa se ni prenehala boriti. Izkoristila je čas in sprožila svoje torpede ter streljala s topovi. Po nekaj minutah divjega streljanja je bila torpedovka zadeta v središču s torpedom, ki jo je dobesedno razklal. Prednji del se je takoj pogreznil, zadnji del pa je ostal še nekaj minut nad površino. Sovražnik sam je moral občudovati zadržanje mornarjev, ki so ostali na zad-

njem delu ladje, kajti topovi na zadnjem delu so kar naprej streljali in vsi možje so bili na svojih borbenih mestih, dokler jih niso zagnili valovi.

Druge torpedovke je med tem napadla druga sovražna edinica. V kratki razdalji je sprožila salvo torpedov in ko ji je videla, da se jim je sovražnik izmaknil, je zopet napadla in sprožila drugo salvo torpedov, ki pa niso zgrešili cilja. Sovražnik je takoj ugasnil reflekt. in prenehal streljati. Naša ladija, ki so jo med tem zadele granate, je prihitela na pomoč brodomolcem posestrine, sovražnik pa se je s trudom oddaljil proti Malti.

Angleži trdijo, da niso imeli nobene izgube v borbi. Trditve je kakor običajno lažna. Zadošča navedba dejstva, da sta sovražni ladiji kljub odlični premoči opustili akcijo proti naši torpedovki, ki je reševala brodomolce s potopljenimi torpedovke. Obe sovražni ladiji nista bili samo obe poškodovani, temveč je bila ena, verjetno tista, ki so jo zadel torpedi, tako hudo poškodovana, da jo je morala druga vleči na varno. Ob prvem svitu zore so naša letala opazila obe sovražni ladiji, ko sta počasi in trudoma pluli proti Malti. Vlečena ladija je bila obdana s plameni, ki so zavzeli kmalu velik obseg. Okrog 7. ure je bila goreča edinica prepuščena usodi in naši letalci so videli, kako se je druga edinica približala in vzele na krov vso posadko. Kmalu nato je nastala ogromna eksplozija, katero so slišali do silniške obale in ladija je izginila v valovih.

Neki naš brzi torpedni čoln, ki je kasneje prišel na kraj, je zajel razbitine, ki so bile nadaljnji nesporni dokaz o potopitvi. Naši lovci niso mogli slediti dogodku, trdijo pa, da je bila potopljena ladija za polovico večja od drugih in zato nikakor ni neverjetno, da je bila potopljena edinica večja tipa, kakor so mogle poneti oceniti naše ladije. S tem je ponovno dokazano, da pomeni vsak konvoj v Tunis lahko za naše ladije bitko, ki se prične v trenutku, ko se konvoj oddalji iz izhodišnega pristanišča in se zaključi šele tedaj, ko konvoj odloži dragocen tovar v tuniških pristaniščih in se zopet vrne v oporišče v Domovini. V takih bitkah je bila naša mornarica že neštokrat in s pomočjo drznega in uspešnega napada naših torpedov je tudi v navdenu primeru konvoj lahko nepoškodovan prisel v Tunis.

Nemško občudovanje italijanskih lovcev

Berlin, 22. aprila. S. Večerni tisk objavlja obširne in navdušene komentarje k odlični zmagi italijanskih lovcev, o kateri je javilo večerajšnje poročilo oboroženih sil. Podrobnostim o akciji, med katero je bilo sestreljenih 17 Spitfireov in imenoma pilotov, ki so se udeležili, sledi brezpozgovni izrazi pohvale italijanskih lovcev in njih visoke tradicije.

Miren dan na vzhodu

Samo krajevno bojno delovanje — Boljševiki izgubili 77 letal — Letalski napad na Aberdeen

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 22. apr. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na vzhodni fronti je potekel dan ob krajevnem bojnem delovanju v splošnem miru. Sovjeti so večeraj izgubili 77 letal, med temi 20 v letalskih bojih s finskiimi lovci. Pogrešani sta dve nemški letali.

Pri ponovnih napadih lahkih nemških pomorskih oboroženih sil na sovjetski dovozni promet vzdolž kavkaške obale so bila potopljena tri sovražna vozila za prekrbo.

V zapadnem odseku tuniške fronte je lastna napadalna akcija dosegla zastavljene cilje. Sovražnik je utrpel težke izgube. Plen in število ujetnikov še nista ugotovljena.

Na južni fronti se je tudi večeraj razbil s najmočnejšim topniškim ognjem podprti sovražni napad ob nezmisljivem odporu nemških in italijanskih čet. Lastni protinapadi na raznih mestih fronte so imeli uspehe.

Letalstvo je preteklo noč uspešno napadalo središča ladij v alžirskih lukah in izvedlo med drugim tudi napad na sovražni konvoj, v katerem je bila hudo zadeta večja tovorna ladija.

Ob obali Rokavskega preliva so nemški lovci brez lastnih izgub sestrelili 8 angleških letal, med njimi 6 bombnikov.

Oddelek težkih nemških bojnih letal je preteklo noč iz majhne višine metal rušilne in zažigalne bombe na pristaniško in mestno področje Aberdeena. Napad, ki je bil izveden v dveh valovih je povzročil znatno škodo po bombnih zadetkih na napravah, ki so važne za vojno v tem pomembnem pristanišču za prekrbo. Vsa letala so se vrnila v svoja oporišča.

Zaradi dodatno ugotovljenih zadetkov, ki so jih dosegle enote nemške vojske mornarice na sovražna letala pri napadu na Stettin in Rostock v noči na 21. aprila, se je število sestreljenih sovražnih bombnikov povečalo na 39.

Najvažnejši med krajevnimi boji

Berlin, 22. aprila. S. V dopolnilno današnjega poročila nemških oboroženih sil, se doznava iz vojaškega vira naslednje podrobnosti: Južno od Novorožijka so se izjavili krajevni napadi sovražnika. Med ofenzivno akcijo proti umikajočemu se sovražniku so

nemške čete lahko zboljšale svoje postojanje in zajele nadalje več topov in veliko število raznovrstnega težkega orožja.

Na področju zapadno od Kursa so nemške napadalne čete osvojile po premaganju trdega odpora sovražnika v ostrih bojih severni del močno utrjenega mesta.

Južno od Ladoškinega jezera je nemško topništvo obstrlevalo železniški promet sovražnika. Nemške težke baterije so učinkovito zadele tovarne Kirov pri Petrogradu, v katerih so nastali velik požari.

Sijajni uspehi divizije „Grossdeutschland“

Berlin, 22. aprila. S. 838 sovražnih tankov in 757 sovražnih topov uničenih ali zaplenjenih ter 28.483 ujetnikov tvori odlični zapisnik pohoda nemške oklopne pehotne divizije »Gross Deutschland«, ki je komaj leto dni stara. Delovanje te hrabre edince, ki je bila ustanovljena pred enim letom ob Hitlerjevem rojstnem dnevu, poveličuje obširno berlinski tisk, ki prinaša podrobnosti o posameznih dejanjih divizije na vzhodni fronti.

Znatna škoda v Aberdeenu

Berlin, 22. aprila. S. Skupina težkih nemških bombnikov je napadla snoti, kakor se doznava iz vojaškega vira, angleško mesto Aberdeen, na katerega je odvrgla številne rušilne in zažigalne bombe, ki so povzročile znatno škodo.

Berlin, 22. aprila. S. Glede napada nemškega letalstva na angleško mesto Aberdeen v pretekli noči se doznava, da je bil nemški napad izveden tako presenetljivo, da je sovražno protiletalsko topništvo nastopilo šele tedaj, ko se nemška letala že odvrgla večino eksplozivnega tovora na zapadne in severne dele mesta. Hudo razdejavanje je nastalo v zadetih objektih. Odlični pogoji vidljivosti so podpirali nemške pilote pri njih akciji. Bombardiranje je trajalo okoli 20 minut. V glavnem so bile zadete velika elektrarna, pristaniški predel in velika cisternska ladija v pristanišču. Vsa nemška letala so se zopet vrnila na oporišča.

Stockholm, 22. aprila. S. Po vesteh »Afton-Bladet« iz Londona je nemški napad na Aberdeen povzročil strahovito škodo in mnogo žrtve. Uradno označujejo ta napad za enega izmed najbolj silovitih, ki je bil dosej izveden nad Anglijo.

Papež pri obredih velikega četrta

Vatikan, 22. aprila. S. Papež Pij XII. se je davi udeležil maše na Veliki četrtek, katero je opravil kardinal Granito di Belmonte v Sikstinski kapeli. Po maši je Pij XII. za procesijo, v kateri so bili vodje verskih redov, škofje, nadškofje in kardinali, nesel najsvetejšo v Paulinsko kapelo, kjer je bil prirejen božji grob. Papež je stopal pod baldahinom, katerega je nosilo 8 škofov. Ljudje v procesiji so nosili sveče in prepevali. V kapeli je papež postavil kelih na oltar. Po petju »Tantum ergo« in molitvah pred Najsvetejšim se je papež vrnil v svoje zasebne prostore. Razen kardinalov so se sv. obreda udeležili številni visoki prelati, diplomatski zbor pri sv. stolici, družina Pacelli, zastopstvo malteškega reda, patriciji in rimsko plemstvo. V vojvodski in kraljevi dvorani je bilo ob prihodu sv. očeta navzočih več sto vernikov.

Princ Piemontski v neapeljski bolnici

Neapelj, 22. apr. S. Vis. princ Piemontski se je podal danes v cerkev, nato je pa odšel v bolnico, kjer je obhodil razne oddelke. Vzvišeni princ se je pomudil ob zgledju bolnikov in jim želel zdravja in jih vzpodbujal.

Ducejeva čestitka nac. svet. Paceju

Rim, 22. apr. S. Duce je poslal nac svetniku Blagiu Paceju, arheologu, naslednjo brzojavko: »Želim Vam čestitati k nagradi, katero Vam je na Campidoglio podelila Akademija Italije. Mislim, da Akademija ni hotela nagraditi samo slavnega arheologa in zgledega učitelja, temveč tudi sina otoka, ki je dokazal s prekaljenostjo svojega ljudstva pod neprestanim mučenjem sovražnih letalskih napadov, da je resnično junakov stara mati, kakor ga v poveljevanju imenuje pesnik. — Mussolini.«

Posmrtna odlikovanja s srebrno kolajno za hrabrost

Rim, 22. apr. S. S srebrno kolajno za vojaško hrabrost so bili odlikovani po smrti kapitan Colosio Antonio Ernestov, rojen v Milanu, podporočnik Cartella Walter, Petrov, rojen v Castellotto Derro, Alessandria, narednik Giudice Eugenio, Francov, rojen v Genovi, narednik Braghi Adolfo, Ivanov, rojen v Sarsini-Forti, korporal Perego Pace, Jožefov, rojen v Merate Como, tankovec Millavacca Pietro pokojnega Josipa, rojen v Trilzinu, Pavia, pešec Fabodina Francesco, Rachela, rojen v Lenoli Vittoria, tankovec Pecorari Pietro pokojnega Dantega, rojen v Golese L. Parma, tankovec Panatoni Romolo, Oresta, rojen v Castelvecchio Pascoli, Lucca, in tankovec Cosono Mario, Pavia, rojen v Belgioioso, Pavia. Razen tega je bilo podeljenih mnogo bronastih kolajin in križev za vojaško hrabrost padlim in ujetim.

Procesija za zmago v Turinu

Turin, 22. aprila. S. Ob udeležbi kardinala nadškofa in prisotnosti 100.000 vernikov, je bila danes procesija za zmago. Iz stolnice sv. Ivana je odšla procesija po mestnih ulicah v baziliko, kjer je kardinal nadškof govoril množici vernikov in nato podelil škofovski blagoslov vsem navzočim in tistim, ki se bore za zmago Italije.

Tirana čestita Rimu

Tirana, 22. apr. S. Izreden komisar iz Tirane je poslal naslednjo brzojavko guvernerju Rima: »Ob rojstvu Rima Vam pošiljam v imenu prebivalstva glavnega mesta najlepša voščila z vero v neizbežno zmago.«

Novi nemški veleposlanik prispel v Madrid

Madrid, 22. aprila. S. V Madrid je prispel novi nemški poslanik Hans Heinrich Dieckhoff. Na kolodvoru so ga sprejeli prvi instruktor veleposlanikov, nemški poverjenik poslov, zastopstva narodno socialistične stranke in nemške zajednice.

Tajsko priznanje Hrvatske in Slovaške

Bangkok, 22. aprila. S. Šef obveščevalnega urada v Bangkoku je sporočil, da je siamska vlada sklenila uradno priznati hrvatsko in slovaško vlado.

Skrb za vojne sirote na Madžarskem

Budimpešta, 21. apr. S. Soprog madžarskega regenta Horthyja je po radiu imela govor, v katerem je izjavila svojo iskreno hvalačnost nad plemenitostjo, ki jo je pokazal ves madžarski narod, ko se je udeležil zbirke za pomožno akcijo siromašnim družinam v vojni padlih vojakov. Zbrana vsota je dosegla po besedah ge. Horthyjeve 16 milijonov pengov, ki bodo zadoševali za podporo prizadetim ter kažejo obenem neomajno zaupanje madžarskega naroda v svojo pravično budočo akcijo.

Prireditve Dopolavora za praznik dela

Rim, 22. aprila. S. Dopolavoro se je v proslavah 21. aprila s najbolj priručno vzajemnostjo pridružil tovarišem, ki so v obratih in na poljih z dnevnim delom dokazali svojo zvestobo delu na ta dan, ki ga je Duce hotel povzdigniti v simbol dela in ga napraviti za narodni praznik delavcev. Dopolavoro je sklical okrog sebe takov velikih središč kakor v majhnih naseljih tovariše, ki so se ponesrečili pri delu in pridelili zanje umetniške in razvedrilne prireditve.

Po smernicah nacionalnega predsedstva in v skladu s odločbami tajnika Stranke je vsak pokrajinski Dopolavoro v podjetjih v plemeniti tehniki pridelil posebne prireditve, ki so vzbudile največje navdušenje pri tovariših delavcih. V podjetniških Dopolavorih v glavnih mestih so delavci med obedi proslavili obletnico 21. aprila. Orkestri so izvajali narodne skladbe in patriotične pesmi so peli zbori, v mnogih obednicah pa so sami delavci govorili o slavnostnem dnevu. V številnih menzah so dopolavoristi čitali svoje sestavke o zgodovinskih čitali svoje sestavke o zgodovinskih

vinskem datumu. Jasne, preproste besede delavcev, zlasti starejših, ki nadomestujejo z najmlajšimi v podjetjih svoje sinove, ki so na frontah in se borijo za veličino in neizbežno zmago domovine, so bile s posebnim zadovoljstvom sprejete od delavskih množic, ki so izražale z manifestacijami vero v fašistični narod.

Združenje pohabljenecv in invalidov dela

Rim, 22. aprila. S. Duce je na podlagi sporazumov med direktorijem PNF in ministrstvom za korporacije odredil, naj se ustanovi v svrhu boljše in bolj skladne zaščite in podpore delojemalcev, invalidov dela. »Narodno združenje pohabljenecv in invalidov dela«. Združenje, katerega bodo vodili zastopniki sindikalnih organizacij, nacionalni fašistični zavod za pomoč ob nesrečah pri delu in zastopstvo invalidov dela, bo važno sredstvo za bolj organizirano in totalitarno podpiranje te kategorije delavcev.

Dr. Göbbels o letalski in podmorniški vojni

Berlin, 22. apr. S. »Das Reich« objavlja članek nemškega propagandnega ministra dr. Göbbelsa o vprašanjih, ki so nastala z ojačenjem letalske vojne. Članek obravnava zlasti njen mogoč razvoj v bodočnosti. Po brezpozgovnem priznanju junaštva nemškega civilnega prebivalstva, ki je prizadeto po sovražnih terorističnih napadih, ugotavlja dr. Göbbels, da se sovražnik zelo moti v ocenjevanju, če misli, da njegovi napadi lahko zrahljajo moralno nemškega prebivalstva. To prebivalstvo ve, za kaj gre, in je imelo razen tega priliko spoznati sovražnika ne po običajnih frazah človečnosti in lažne pravčnosti, temveč po vsej njegovi brutalni krutosti.

Minister Göbbels omenja, da se angleška javnost zaradi velikih izgub letal ob napadih zlasti v zadnjem času še sprašuje, ali se izplača nadaljevati z napadi v sedanjem obsegu.

zaradi njih majhnega učinka. Dr. Göbbels trdi, da je Nemčija dokazala, da je pripravljena na vojno in da lahko zoperstavi podmorniško orožje, ki zadeva Anglijo mnogo bolj kakor letalska vojna Nemčijo. Nato zatrjuje dr. Göbbels, da se podmorniška vojna bje na oceanih in torej izključno med možmi, teroristični napadi sovražnika pa se raztezajo na civilno prebivalstvo in v glavnem na ženske in otroke.

Naravno je, zaključuje minister, da se nemške mere proti letalski vojni Angležev ne omejujejo samo na obrambo. Ni še prišla ura, da bi govorili o tem, kar se pripravlja in dela za zadnji pravilni in zasluženi odgovor sovražniku na njih teroristične napade. Nemška vojska poveljništva navadno ne razpravlja o svojih namerah in dajejo prednost zgovornosti dejstev.

Pomen sprememb v japonski vladi

Tokio, 22. aprila. S. Ves japonski tisk v celoti odobrava prenosno vlado, ki kaže skipe ministrskega predsednika, da hoče vlado, prilagojeno sedanjim okoliščinam. Listi komentirajo zelo ugodno imenovanje Sigemicuja, čigar odlično kariero omenjajo in ga označujejo za najprimernejšega moža za prevzem odgovornosti za japonsko zunanjo politiko v tem trenutku. Tudi imenovanje Amava za predsednika obveščevalnega urada se prikazuje kot pravično priznanje visokih sposobnosti tega odličnega japonskega diplomata.

Tokio, 22. aprila. S. Politični komentator agencije Domei piše:

Reorganizacija Tojeve vlade se lahko smatra za željo ministrskega predsednika, ki je hotel ojačiti vlado, da bo lahko učinkovito kos sedanjemu položaju vojne za Veliko vzhodno Azijo, ki je vstopila v novo fazo. Prišlo se je drugo leto vojne. Od vsega pričeta je Tojo vedno kazal svojo spretnost državnika ter se zdaj posveča z vsemi svojimi silami vodstvu narodne uprave. V razvojem vojne je naravno, da postanejo spremembe v vladi potrebne v svrhu obvladovanja spreminjenih okoliščin.

V tem smislu so spremembe v notranjem ministrstvu in prevzem ministrstva za vzgojo po ministrskem predsedniku učinkovite prizadevanja, da se vnese novo življenje v vlado in da se pospešujejo narodna uprava ter vzgojne reforme. Imenovanje Tojaja Case za ministra brez listnice, kakor tudi imenovanje Jamazakija za ministra za poljedelstvo in gozdo, naj se sprejme kot manifestacija vneme ministrskega predsednika, ki hoče ustvariti tesnejše sodelovanje med vojaško vlado in narodom. Mnogo se lahko pričakuje tudi od imenovanja Sigemica za zunanjega ministra zaradi globokega poznanja kitajskih in angleških zadev, katerega si je pridobil, ko je bil veleposlanik na Kitajskem in v Angliji. Končno je bilo ugodno sprejeto imenovanje Amava, bivšega veleposlanika Japonske v Italiji in predsednika obveščevalnega urada, zaradi slovesa, ki si ga je pridobil povsod, ko je podal izjave ob priključitvi mandžukujškega incidenta.

Najvišje tajsko odlikovanje za japonskega ministra

Bangkok, 22. aprila. S. Semkaj je prispel japonski minister za Veliko vzhodno Azijo Aoki. Na letališču so ga pozdravili zastopniki tajske vlade. Japonskemu ministru je

bil za zastuge pri pospeševanju prijateljstva med Japonsko in Tajsko podeljen red belega slona prvega razreda, ki je najvišje tajsko odlikovanje.

Cesarjeva zahvala Taniju

Tokio, 22. aprila. S. Cesar je davi sprejel štiri ministre, ki zaradi nedavne prenosne ne pripadajo več vladi. Cesar se je zlasti zahvalil bivšemu zunanjemu ministru Taniju za opravljeno delo.

Novozelandski protest v Washingtonu

Buenos Aires, 22. apr. S. Iz Washingtona poročajo, da je poslanik Nove Zelandije pri ameriški vladi Mash energično protestiral v zunanjem ministrstvu zaradi načina vojevanja na Pacifiku. Nova Zelandija zahteva, naj se operacije proti japonski takoj ojačijo. V ta namen naj bi se ameriške sile ojačile med tem letom, da bodo lahko pričele z ofenzivo in odstranile japonsko nevarnost.

Upor komunističnih čet proti Čangkajsku

Sanghaj, 22. aprila. S. Javljajo, da je 2000 mož 4. kitajske komunistične armade nezadovoljnih zaradi ravnanja čungkiške vlade, ki jim je obljubila živeti in strelivo, napadalo v okolici Laosikohina čungkiške sile. Izgube na obeh straneh so bile izredno visoke.

Španci o pokolu poljskih oficirjev

Madrid, 22. aprila. S. Komentirajoč pokol 12.000 poljskih oficirjev v gozdu Katynu pišejo listi, da vzbuja gigantski zločin grozo, toda ne preseneča sveta, ker predstavlja del boljševiškega sistema. Kdor pozna, kakor Španija, ta sistem, pišejo »Informaciones«, se ne more čuditi, kajti morilec 12.000 poljskih oficirjev so isti, kakor so bil pri Čeki v Madridu in Barceloni, in sistem je tisti, po kakršnem se je delalo pri pokolu oficirjev v gorskem predelu Paragvaja v Jaranu. Tisti, ki se verujejo v hinavsko komunistično propagando, imajo zdaj priliko, da popravijo svoje mnenje sprito grozotne resnice. Ob zaključku zatrjuje list, da čaka tragična usoda 12.000 poljskih oficirjev vsako državo, ki bi prišla pod boljševiško oblast.

Praznik dela v Ljubljani in pokrajini

Tiskovni urad Zveze fašijev sporoča:
Ob letošnji 21. aprila so praznovali delavci našega mesta in Ljubljanske pokrajine, pri čemer so slavnostne govore imeli govorniki, ki jih je poslal Zveza fašijev.

Slovenskim delavcem, ki jim je bil že predhodno razdeljen letak, v katerem so bila razložena načela in ugodnosti korporacijskega sistema, so potem posamezni govorniki razložili določbe, ki jih vsebuje delavska listina. Opozorili so jih na divje in škodljive razredne oboje, ki jih je v Italiji nadomestilo sodelovanje vseh kategorij delavstva in katerih pravice in dolžnosti so se spravile v sklad z najvišjo koristjo naroda. Po tem sodelovanju se skuša še vedno čim bolj uresničiti socialna pravičnost, za katere zmago v svetu se danes Italijani bojujejo.

V papirnici v Vevčah so delavci in namestniki z živahno pozornostjo poslušali govore tovariša Petronija; v Vidmarjevi tovarni, kamor se je napotila tovari-

šica De Vecchi, ter v Tobačni tovarni, kjer je govoril tovariš Bottai, vojni pobabljenec, je poslušalstvo z živahnim zanimanjem sledilo govornikom. Pri ravnateljskih tovarnih so bile izročene v imenu Zveze brezplačne vstopnice za kinematograf Sloggo, ki naj se razdele med najbolj zaslužne delavce.

Slovenskim železničarjem je govoril tovariš De Petris, dočim so v Logatcu, v Črnomlju, v Kočevju in v Novem mestu delavcem razložili pomen dneva njihovi nadzorniki okoliša. Na Grosupljem je govoril tovariš Ronchi.

Popoldne se je zvezni podtajnik Capurso v spremstvu Zaupnice ženskih fašijev in fašističnih žen napotil v vojaško bolnico, kjer se je pomenkoval z vrtilni bolniki ter jim je prinesel pozdrav in častitke fašistov iz prve črte.

Zvečer se je v Matici vršila predstava za italijanske dopolavoriste.

Krstna izvedba M. Tomčevega

„Križevega pota“

Pod vodstvom M. Poliča je bila sinoči z velikim uspehom izvajana pomembna glasbena umetnina

Ljubljana, 23. aprila
Snočni vokalno instrumentalni koncert v polno zasadeni veliki unijski dvorani pomeni v našem koncertnem življenju izreden dogodek. Pozornost našega glasbenega občinstva je bila posvečena snočnemu koncertu v glavnem iz treh razlogov. Prvič, ker je bila na njegovem sporedu krstna izvedba blesteče glasbene mojstrovine našega plodovitca, svojega ustvarjalca skladatelja Matije Tomčevega. O pomenu, ozaki in značilnih svojstvih te predvsem kompozicijsko, oblikovno, kontrapunktično dovršeno zgrajene kantate, zasnovane v skladu z baročnim podokom Bergantovih slik stiškega križevega pota in vzvišene pesnitve Vide Tauferjeve, je bila objavljena podrobna, točna razlaga v vseh naših dnevnilih. Zato ne kaže o delu samem na novo podrobno razpravljati. Predoren uspeh na snočnjem večeru je najvidneje potrdil visoko glasbeno ter estetsko vrednost te čudovite domače glasbene umetnine.

Drugi razlog je v tem, ker je po daljšem presledku zopet nastopil matični pevski zbor, ki mu je posvečena pomembna kantata, ter na novo potrdil svoj preizkušeni sloves pod mojstrskim vodstvom dirigenta Mirka Poliča.

Končno je stopnjevalo zanimanje glasbene Ljubljane še izredno posrečena spojitve treh umetniških področij v zvezi z nastankom ter izvedbo Tomčevega »Križevega pota«. Bergantove baročne stiške slike križevega pota so dane namreč naši odlični pesnici Vidi Tauferjevi podnet za njeno znamenito pesnitev; ob njej se je zaskrila v M. Tomču zasnovana mojstrska razpredena kantata za mešani zbor, ženski zbor, altovski in basovski solo orkester in orgle. Izdala jo je Glasbena Matica v Ljubljani. Ob snočnji krstni izvedbi pa so bile med odmore posameznih postaj »Križevega pota« proletrane na platno Bergantove umetnine, kar se je izkazalo ne samo kot izvrstno, ampak tudi kot umestno in posrečeno. In tako smo na snočnjem prepletem večeru doživljali trojno umetnino s treh domačih umetniških področij. Divili smo se Bergantovim umetniškim slikam križevega pota, ki so kot likovna umetnina izpodobila V. Tauferjevo k zasnutku njene prelepe pesniške umetnine. Uživali smo ob Tomčevi prelepi glasbeni umetnini, ki je vzniknila ob pesniški stvaritvi V. Tauferjeve. Tako je doživela učinkovita združitev slike, besede in zvoka svoje najvišje, najnežnejše poveljanje z odličnim izvajanjem v polifonem slogu zasnovane kantate.

Da pa je reprodukcija te naše velike, potezno izpeljane kantate tako preprosta, v znanostno prodrla, je v prvi vrsti zasluha dirigenta Mirka Poliča ter vseh ostalih poštvovalnih sodelujočih pevcev in godbenikov. Ob snočnji krstni izvedbi smo lahko na novo razbrali odlike, preizkušene ga dirigenta Mirka Poliča ter vseh ostalih, ki lahko delajo, da združuje vrline odlične sintetične ter tenkočutnega analitičnega. Enakomerno je posvečal svojo pažnjo celotni zasnovi kantate skladbe ter prepeljati izvajanja z duhom, bistvom in značilnostmi umetnine, pa tudi vestni, verodostojni izdelavi njenih posebnih delov, celo drobcev. Skrbno je pazil na primeren poudarek baročnega arhaičnega značaja skladbe ter nje polifono kontrapunktičnih posebnosti. Pri tem se je izkazal kot preizkušen dirigentski vodja, kot spreten, zaslužni interpret te religiozne kantate stvaritve, pa tudi kot mojstrski usmerilec vseh sodelujočih skupin k njihovim posebnim interpretacijskim nalogam. Tako je lahko uspešno organiziral naporne pravice za čim lepšo izvedbo zahtevne skladbe. Sočasno pa je umel ustvariti pravičen odnos do obeh solistov, ki jima je odmerjen lep delež sodelovanja v VI. in XI. postaji (alt) ter V. VIII. in X postaji (bas), nadalje do zbora, predvsem mešanega, ki

je temeljni nosilec reproduktivnega podajanja v uvodu, osmih postajah in sklopu, pa tudi do orkestra, ki mu pripadajo važne spremljevalne in povzemačje ter delno samostojne naloge, končno tudi harmonijskega spremljevalca, ki je izvajal kantatni orgelski part na harmonijah. S strokovnjo točnostjo je urejeval glasovno sozvočje vokalnih ter instrumentalnih zvočnih učinkov in izčrpal vse v danih prilikah dosegljive izrazne, reproduktivne možnosti nastopivših solistov ter skupin. Skušal pa je tudi čim bolj podčrtati slikovitost ritmičnih in tematičnih menjav ter pestro nizanje činitelejev izvajalne celote. Končno je posvečal svojo skrb tudi temu, da je bila izrazna moč zbora, solistov in orkestra v pravilnem, ustreznem razmerju.

Matični pevski zbor je bil postavljen z izvedbo zborovskega parta pred zelo težko nalogo, saj mu je odmerjen osrednji delež kantatne skladbe. Zbor poje z zanosom, ljubeznijo, inteligenco in tehničnim znanjem. Temeljita, vestna priprava mu je prinesla na koncertu močan uspeh. Topla, prijetna domača sprevnost zveni iz posebnih delov zborovskega parta. V najelegantnejši učinkovitosti se je razmahnila izrazna, zvočna sila mešanega zbora v uvodu, v VII. in XIV. postaji ter ob silovitem finalu sklepne delu. V zboru sodeluje nad 90 pevcev in pevke, katerih izvajanje odlikuje prožna gibkost, čista intonacija, različna izgovorjava, enotna interpretacija, smiselna uporaba glasovnega izraza ter zadovoljiva uravnovesenost posameznih glasovnih skupin. Mešani zbor je krepko poudaril dramatične elemente v vokalnem delu skladbe, ženski zbor pa lirčne. Zdi se, da sloni zvočna sila mešanega zbora na prvih basih, pri ženskem zboru pa na altih in mezosopranih. Vse glasovne skupine se prijetno prelivajo in stapljajo v enovito, kompaktno počelo skupnost.

Oba solista sta se markantno uvrstila v izvajajočo celoto ter na novo utrdila svoji sloves. Altistka Franja Golobova je s svojim razsežnim, prodornim glasovnim bogastvom zajela ginitivno Veronikino dobroga dela v VI. postaji in presunljivo križanja v XI. postaji. Podoba je, da so solistične vrline naše odlične altistke kot koncertne pevke še višje od onih, ki jih izpričuje kot operna umetnica. Julij Bettetto pa se nam je predstavil z vsem sijajem svojega mladostnega sočnega, v vse razsežnosti pronicavega, polno odmevnega basa, ki mu je vtisnjen značilen dramatični pečat. Blek altovskega in basovskega sola je visoko povzdignil kvaliteto stopno celotnega izvajanja.

Simfonični orkester je lepo, učinkovito odigral instrumentalni del kantatne skladbe, ki je osredotočen predvsem na preludijsko samostojno sodelovanje, na spremljevalni delež in pa na medigre. Vsi deli simfoničnega orkestra so bili ubrano povezani med seboj, pa tudi z vsem ostalim sodelujočim aparatom. S tem je bil zagotovljen preprosti uspeh celote.

Končno je pripomogel k lepemu uspehu tudi G. Ciril Cvetko, ki je bil zanesljiv, odličen spremljevalec na harmoniji; svetčani, dostojanstveno zveneči toni harmonije so podkrepili globoko resnostnost, prevajajočo ves križev pot. Registracija je popolnoma ustrežala. G. Cvetko se je izkazal kot preizkušen interpret orgelskega (harmonijskega) parta.

V veliki unijski dvorani se je zbralo številno občinstvo, ki je dvorano popolnoma napolnilo. Krstna izvedba Tomčevega »Križevega pota« sta postčila s svojo navzočnostjo Visoki komisar E. Grazioli s soprogo ter poveljni armadnega zbora general G. Gamba. Vsi izvajalci z dirigentom M. Poličem na čelu so bili deležni navdušenega, pohvalnega priznanja. Skladatelj, dirigent, oba solista in pesnica V. Tauferjeva so prejeli krasne šopke. Ob sklepu je množica skladatelju M. Tomču toplo in prisrčno vzklizala.

Pokrajinsko predtekmovanje za »Veliko nagrado za srednjo progno«

Ljubljana, 13. aprila
Lahkoatletski zveza v Ljubljani bo organizirala na pobudo »Gazzette dello Sport« in s sodelovanjem podrejenih klubov, pokrajinsko predtekmovanje za »Veliko nagrado za srednjo progno« (Gran Premio del Mezzofondo). Tekmovanje bo 2. maja na Hermesu ob 16.45. Dolžina proge je 1000 m. Zbirališče tekmovalcev, razdelitev števil in poziv je ob 16. Prijave se sprejemajo do 30. aprila ob 18. pri lahkoatletski zvezi Bleiweisova 1a. Vpisnina je 1 Liro. Pri vpisnini mora tekmovalec izjaviti, za katero društvo, ustanovo, šolo, oddelek, Dopolavoro bo tekmoval. Oznaciti mora številko svoje sportne izkaznice.

Tekmovanje se lahko udeležijo atleti, vpisani v katero koli kategorijo lahkoatletske zveze v Ljubljani, kakor tudi atleti III. serije Fidala. Dostop je dovoljen tudi atletom, ki nimajo sportne izkaznice: v tem primeru si morajo preskrbeti provizorično izkaznico, ki jo bo izstavila lahkoatletski zveza v Ljubljani po vplačilu vpisnine 1 Liro. Po pozivu bodo razdeljene številke, za katere se mora položiti 3 Lire. Vplačana vsota bo povrnjena po končanem tekmovanju in predaji številke.

»Gazzetta dello Sport« določa naslednje nagrade: prvemu: darilo v vrednosti 50 Lir. drugemu: pozlačeno bronasto medaljo. tretjemu: posrebrano bronasto medaljo. četrtemu: bronasto medaljo, petemu: medaljo iz pozlačenega bron 32 mm, šestemu: medaljo iz posrebrane bron 32 mm, sedmemu, osmemu in devetemu: medaljo iz bron 32 mm. CONI je podelil pokal, ki ga bo dobilo društvo, ustanova, oddelek, šola ali Dopolavoro, ki bo imelo največje število plasiranih.

Za primere, ki niso v tem pravilniku predvideni, so odločila pravila lahkoatletske zveze. Morebitne pritožbe je treba oddati vrhovnemu sodniku najmanj 15 minut po tekmovanju ter priložiti: takso 25 Lir, ki se vrne, če bo pritožba ugodena. Tekmovalci, ki se ne odzovejo poklicu, ne bodo pripuščeni k tekmovanju. Ob pozivu morajo tekmovalci pokazati sodniku izkaznico ali provizorično izkaznico. Lahkoatletski zveza ne odgovarja za poškodbe, ki bi jih mogli dobiti tekmovalci ali ostali pred, med ali po tekmovanju.

— SK Hermes (moška lahkoatletski sekcija): Napredajo se naslednji atleti, da se javijo danes ob 18. v klubski pisarni na Igrišču: Pregelj, Kastelic, Starman I., Starman L., Bizjak Mosteg, Celj, Belaj, Adamovič, Juren, Gregl, Berglez, Podbevšek. Zaradi važnosti in nujnosti prosim točne udeležbe.

— Dve prvenstveni tekmi na Sp. Štajerskem. Spodnještajersko nogometno prvenstvo se je v nedeljo nadaljevalo in sta v dveh tekmah nastopila tudi kluba iz Maribora in Celja. Oba sta bila uspešna. Mariborski Zvezničarji so na svojem igrišču premagali moštvo Leibniza 5:0 (2:0), ne da bi imeli posebne težave. Še lepša je zmaga, ki jo so Celjani odnesli iz Gradca. Premagali so Graški sportni klub 6:3 (3:0). Za Celjane so bili uspešni Dobrajc, Čader in Vrečič.

— Se en izid s Sp. Štajerskega. Prvenstvena tekma med moštvom mariborskih poštarjev in BSK Western iz Celja se je končala z zmago Mariborčanov 4:3 (2:1).

— Stanje v prvenstvu spodnještajerskih klubov. V skupini, v kateri sodelujejo tudi trije spodnještajerski klubi (Rapid in Zvezničar iz Maribora ter Celje), je stanje po nedeljskih tekmah naslednje: 1. SV Rosenthal 12 točk, 2. Rapid, Maribor 10, 3. Zvezničar, Maribor 9, 4. Celje 8, 5. Graški sportni klub 5, 6. Graški poštarji 4 in 7. TS Leibnitz 2 točki.

— V koroskem nogometnem prvenstvu vodi Villacher SC z 12 točkami pred LSV Klagenfurt, ki ima 7 točk, je pa igral tri tekme manj.

— Bolgarski smučarski majstri. V nedeljo je bila v Sofiji svečanost v čast letošnjim bolgarskim smučarskim prvakom Bolgarska smučarska zveza je ob tej priložnosti razdelila med nje pokale in druga darila. Pokal vojnega ministra Mikova je prejel tekač na dolge proge Ljuben Saškov iz Samokova, pokal bolgarske smučarske zveze pa prvak v smuku in skokih Nikola Dimitrov iz Sofije.

— Nogometno prvenstvo na Dunaju. Spomladanski del nogometnega prvenstva na Dunaju se nadaljuje nedeljo za nedeljo. Zadnje kolo 18. t. m. se je končalo z naslednjimi izidi: Wiener SC — Vienna 4:2 (2:2), FAC — Austria 2:1 (0:1), Admira — WAC 1:1 (1:0) in Rapid — Sturm 7:1 (2:0).

Z Gorenjskega

— Zbórovanje vzgojiteljev kranskega okrožja. V dvorani deželnega sveta v Kranju je bilo 15. t. m. zbórovanje vzgojiteljev kranskega okrožja. Udeležili so se ga vzgojitelji učiteljskega, ljudskega, meščanskega, poklicnih in strokovnih šol ter otroških vrtec. Po strokovnih predavanjih je spregovoril okrožni vodja Kuss, ki se je zavalil vzgojiteljem in vzgojiteljicam v imenu državnega namestnika za njihovo delo, sedanje delo in jih pozval, naj svoje delo z enako vnemo kakor doslej nadaljujejo.

— Pet bratov šteje 433 let. V Podkorenju živi pet bratov Grilcev, ki se zdravi in čili opravlja svoje delo, čeprav bo Janez star letos 91, Matevž 89, Lojze 86, Andrej 85, Peter kot najmlajši pa 82 let. Skupaj štejejo 433 let. Kot sinovi malega kočarja so morali vse življenje trdo delati.

— Težka nesreča. Na žagi v Komendi se je pripetila oni dan težka nesreča. 20-letni hlapec Jurij Vrankar je nakladal žaganje, pa se je preveč približal transmisiji, ki ga je zgrabila ter mu zlomila roke in noge. Prepeljali so ga v bolnico na Golniku.

Spodnja štajerska

— Novi grobovi. V Mariboru so umrli občinski revez Franc Ledemik, star 77 let, našli so ga doma mrtvega, gospodinja Josipina Toplak, stara 35 let in pleskarjev sinček Anton Korosec. V Celju sta umrli občinski vpojenec Anton Golob, star 72 let ter hišni posestnik in vpojenec sodni sluga Matija Špišič, star 84 let. V Vučenici se je smrtno ponesrečil ing. Frane Kolmann.

— Nagrajen rudar. Najboljši rudar lanskega leta Martin Hode iz rudnika Globoko je prejel častno darilo državnega namestnika, novo rudarsko obleko.

— Beriški gostje v Mariboru. Drevi nastopijo v Mariboru člani mladinske organizacije iz Berlina. Mariborčani se zelo zanimajo za nastop mladih berlinskih pevcev.

Obveznost polne obdelave kmetijskih zemljišč radi oskrbovanja

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XXI št. 291 in smatrajo za potrebno, da se kmetijska zemljišča v pokrajini popolnoma in izčrpnno izkoristijo za proizvodnjo in oskrbo, odreja:

Clen 1. Vsa kmetijska zemljišča v pokrajini, ki se dajo uspešno obdelovati, se morajo izčrpnno in umno obdelati.

Lastniki so zato zavezani poskrbeti, da se ta zemljišča kar najbolj obdelajo, ne da bi se kaj neupravičeno in na škodo opuščalo ali odlašalo.

Ce lastnikov ni, ker so oisotni ali iz karksnega koll razloga ne morejo poskrbeti za obdelavo svojih kmetijskih zemljišč, zavezuje ta obveznost njih domače, ki bivajo v pokrajini.

Clen 2. Ce bi lastniki za obdelovanje sposobnih kmetijskih zemljišč ali njih domači ne spolnili ali ne mogli spolniti obveznosti iz prednjega člena, so okrajni civilni komisariji pooblašteni izdati odlok, s katerim se iz javnih ozirov zasežajo zapuščena ali zamarnjena zemljišča in se izročijo drugim v obdelavo. V odloku se pooblaste župani pristojnih občin, da izberejo tiste osebe, katerim se na prošnjo lahko odkažejo zasežena zemljišča proti plačilu primerne odškodnine lastnikom. Odškodnino določi ravateljstvo kmetijske in veterinarske službe pri Visokem komisariatu ob koncu vsakega kmetijskega leta.

Zoper zaseženi odlok je dopustna v 15 dneh od vročitve pritožba na Visokega komisarija, ki odloči dokončno.

Clen 3. Lastniki, če so ti odsotni pa njih domači, ki bi brez opravičenih razlogov opustili ali zanemarili vzdrževanje, obdelavo ali ukoriščenje zemljišč, važnih za kmetijsko proizvodnjo pokrajine, tako da bi škodovali njene proizvodne potrebe, se kaznujejo po postopku iz naredbe z dne 26. januarja 1942-XX št. 8 z zaporom do 2 mesecev in v denarju do 5.000 lir, nekarvno zasegi zemljišč brez pravice do odškodnine.

Clen 4. Ta naredba, s katero se razveljavljajo vse nje nasprotujoče ali z njo ne združljive določbe, stopi v veljavo od dne objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 6. aprila 1943-XXI.
Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Odbor za propagando in turistično obveščanje o Ljubljanski pokrajini

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svoje navedbe z dne 8. februarja 1943-XXI št. 17 o prevzemu Potovalnega in turističnega urada v Ljubljani po družbi »Compagnia Italiana Turismo«, smatrajo za potrebno, da se imenuje v tej naredbi omenjeni »Odbor za propagando in turistično obveščanje o Ljubljanski pokrajini« in po zaslišanju prizadetih ustanov, odloča:

— Odbor za propagando in turistično obveščanje o Ljubljanski pokrajini se imenuje:

1. fašist odv. Karel Chersi, predsednik,
2. fašist Gvidon Candrini kot predstavnik družbe »Compagnia Italiana Turismo«,
3. dr. Franc Ratej kot predstavnik Pokrajinskega poverjenstva za tujski promet,
4. dr. Ciril Pavlin kot predstavnik Pokrajinskega odbora CONI,
5. g. Jakob Birimiša kot predstavnik R. A. C. I.,
6. Ciril Majcen kot predstavnik Združenja trgovcev Ljubljanske pokrajine,
7. dr. Milan Dular kot predstavnik Vzornega veleposla v Ljubljani,
8. dr. Josip Pretnar kot predstavnik Slovenskega planinskega društva.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana dne 17. aprila 1943-XXI.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:

Emilio Grazioli.

Prodaja mesa na odrezek G

Prehranjevalni zavod sporoča, da bodo v soboto, 24. t. m. potrošniki lahko dobili za Veliko noč pri svojih običajnih mesarjih prvi odzimek odrezka »G« navadnih živalskih nakaznic, izdanih od Mestnega poglavarstva v Ljubljani:

- 150 gramov svežega mesa,
- 50 gramov prek. govejega mesa in
- 100 gramov kravice.

Cena prekajenemu mesu bo 25 lir za kilogram.

Iz Hrvatske

— Letina kaže dobro. Vsa poročila iz pokrajini poročajo, da kaže letošnja letina na Hrvatskem dobro.

— Obdelana zemlja na Hrvatskem. Vse obdelane zemlje ima Hrvatska 5.678.656 ha. Oo tega odpade na vnograde 72.922 ha ali 1,28%.

— Trgovinski stiki s švco. V soboto opoldne sta bili izmenjeni v zunanem ministrstvu v Zagrebu med švicarskim generalnim konzulom dr. Frilichom Kaestle in zastopniki hrvatskega zunanega ministrstva listini o odobritvi nove hrvatsko-švicarske trgovinske pogodbe, ki je s tem stopila v veljavo.

7.454.548 kun za zdravilišča. Glavno ravateljstvo za zdravstvo je objavilo podatke o gradbenih delih v zdraviliščih v letu 1942. Za vsa gradbena dela je bilo potrošenih 7.454.548 kun. Samo stroški za ureditev državnega zdravilišča Iliža pri Sarajevu so znašali 854.890 kun.

— Poglavnika knjiga v bolgarsčini. Bolgarsko-hrvatsko društvo v Sofiji namerava izdati več knjig o Hrvatih in Bolgarjih ter bolgarsko-hrvatskih stikih želez s tem koristiti medsebojnemu spoznavanju obeh narodov. Med prvimi je izšla tudi Poglavnika knjiga o hrvatskem vprašanju »Dr. Ante Pavlič uredi hrvatsko vprašanje«. Knjigo je prevedel v bolgarsčino Veljko Dumev. Uvod, ki ga je za hrvatsko izdajo napisal Ivo Bogdan je tudi preveden v bolgarsčino. Za bolgarsko izdajo je pa napisal uvod predsednik bolgarskega hrvatskega društva v Sofiji K. D. Staničev.

— Hrvatska — nosilec evropske misli. Dunajska novinska agencija »Utapress« priobčuje v eni zadnjih številkih svoje službe na prvem mestu članek o drugi obletnici NDH naglašajoč, da no nemški listi prosilci to obletnico z izčrpnimi razpravami, v katerih se poudarja, da je stopila Hrvatska pe mnogih letih suženjstva v vrsto samostojnih in svobodnih držav, doledenih za nesila Nove Evrope.

— Nemška filmska igralca v Zagrebu. Med velikonočnimi prazniki bodo v Zagrebu prikazovali nov nemški film »Tajanstvena grofica«. Predstava bosta prisostvovala tudi znana nemška filmska igralca, Marti Harell in priljubljeni igralec iz nemških filmskih komedij znani Wolf Albach Retti.

— Uspeh hrvatske pevke v inozemstvu. Po uspešnem gostovanju v Bukarešti in v Budimpešti je bila zagrebška operna in koncertna pevka Djurgja Halper Leppes ponovno povabljena v Bukarešto, kjer bo pela naslovno vlogo v operi »Carmen«. Madžarski listi so poročili o njenem zadnjem nastopu v Budimpešti zelo lasjavne kritike.

— Zaposlitev delavcev. Od vseh zaravovanih delavcev na področju NDH je bilo lani največ hišne služničadi in sicer 18.348; na drugem mestu so bili delavci gozdno žagarske industrije in sicer 17.687, na tretjem trgovski nameščenci 17.509, na četrtem delavci tekstilne industrije 17.331.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Petek, 23. aprila: Adalbert, Volteč.

DANASNJE PRIREDITVE

Kinematografi zaprti.
Spominska razstava umetnin Ivana Vavpotiča v Jakopičevem paviljonu.

Razstava akad. slikarja Rika Debenjaka v Obersnelovi galeriji. Odprta od 9 do 19.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Leustek, Resljeva cesta št. 1; Bahovec, Kongresni trg 12, in Nada Komotar, Vič, Tržaška cesta.

Mojstru Rihardu Jakopiču

Gaspari je priredil bil razstavo, ko sva pred paviljonom govorila, z besedo se v sodobnosti mudila in vsa šla le v smernico je pravo.

Ti, mojster, si ugibal, majal z glavo, če bo al' ne usoda pot zavila in luč neba Ti v zarje dni svetila, težko Ti je, ker srce ni več zdravo.

Do zemlje tal se smreka je sklonila, zakrkal smrti vran je čez poljane, ko Vavpotiča jama je zakrila,

Vse misli s Tvojo barvo so obdane, je s Kristom Tvoj pokop in brez zvenjenja, Gospodov dan je znamenje vsajanja, Mara Tavčarjeva.

Iz pokrajine Trieste

— Proslavitev Hitlerjevega rojstnega dne. V Nemškem domu v ulici Nizza 15 v Triestu je bila slovesna proslava Hitlerjevega rojstnega dne. Prisostvovali so ji poleg predstavnikov triestinskih oblastí nemški generalni konzul dr. von Druffel, zastopniki nemške vojske z mornariškim poveljnikom von Korathom ter poveljnikom posadke poročnikom Dulsburgom.

— Smrt kvestorja Pija Maldure. Te dni je umrl bivši podkvestor v Triestu oav. Pio Maldura. Pokojnik je bil po rodu iz Rima, kjer je bil rojen 1874. V Triestu je prispel leta 1919. in se mu je naše obmorsko velenje zelo priljubilo. Leta 1936. je bil upokojen v činu kvestorja.

— Giulijski umetniki pod orožjem bodo razstavili svoje umetnine. V Triestu je bil sestavljen poseben izvršni odbor, ki bo organiziral razstavo umetnin onih giulijskih likovnih umetnikov, ki so pod orožjem. V tem odboru so general Ivan Corte, polkovnik Armando d' Aquino ter kapitan Napoleone Fiumi. V razsodilu, ki bo odločalo glede nagrad najboljšim razstavljalcem, so kipar Marcel Mascherini ter slikarja Edgard Sembo in Manilij Cappellatto. Svoja dela bodo med drugim razstavili Renato Alessandrini, Silvio Lotti, Jakob Urbani de Gelfhof, Salvatore Messina, N. G. Fiumi, Josip Galletti, Mario Lirolimini, Italo Faccello, Ferruccio Faccoli, Guido Macarini, Tullij Tamora, Orfej Toppi, Nino Maggio, Mario Cerrito, Armando De Santi, Teodoro Russo, Oreste Dorbes, Guido Crippa, Aldo Aronne, Edvard Gellner, Henrik Bertacchi, Franc Elia, Marino De Arcangeli in Nino Salis.

— Junjski sin Triesta. Višji narednik Guido Maraspin je žrtvoval svoje življenje na vzhodnem bojišču. Padel je bil svojem volanu, pri katerem je izvedel že nešteto uspešnih vojnih nalog. Pokojnik je bil po rodu iz Triesta, vzrasel je v fašistiških mladinskih organizacijah. Pokopan je na pokopališču v Miloronu. Zapuščila ženo in dva otroka.

— Otvoritev treh umetniških razstav. Te dni so bile otvorjene v Triestu tri umetnostne razstave. V triestinski galeriji je razstavila svoje umetnine gospa Bruna Beltrame. Po daljšem presledku se odlična triestinska slikarka spet oglaša. V Michel-lazijevi umetniški galeriji je zbral svoje slike veronski slikar Lucijan Albertini, ki oblikuje predvsem krajske motive, beneške motive in momente iz drugih italijanskih mest, v prvi vrsti iz Rima. V dvorani Jero pa je bila otvorjena umetnostna razstava akvarelista Elmija Sentierja, ki prvič razstavlja v omenjenih prostorih.

— Nezgode. 44letno gospodinjko Marijo Trampus je povozil avto. Ima poškodbe na levi nogi. 72letni Silvij Miloš si je pri padcu potkolke levo koleno. Pri razkladanju torovor se je poškodoval 69letni delavec Anton Remu po glavi in obrazu. Ponesrečenci so bili prepelj

Vavpotičeva številka „Umetnosti“ prinaša obilo pokojnemu slikarju posvečenih člankov in reprodukcij njegovih slik

Ljubljana, 23. aprila.
Dajstvo, da se v sedanjih vojnih časih v Ljubljani vrstijo druga za drugo razne umetniške manifestacije, najbolje dokazuje, kako ogromen in piden je bil razvoj slovenske umetnosti v zadnjih štidesetih letih. Ustvarjalna sila slovenskih umetnikov je dosegla tolikšno potenco, da je nobene težave niso mogle bistveno okrniti ali uničiti. Slovenski umetnik noli pogumno križ svojega poslanstva. Ustvarja in dela tudi med najhujšimi odnevanjem vseh modernih rekvizitov boga Marša.

Pa še nekaj je nesporne dokaz, da trnje moči in bogastva naše umetnosti: naše umetniške edicije, knjige in revije o umetnosti in umetnostni. Bržkone bi mogli na prste štet evropske narode, ki v sedanjih razmerah izdajajo relativno toliko umetnostnih posvečenih knjig, kakor jih je izšlo zadnje čase v Ljubljani. Dasi se je naš kulturni krog utesnil na zelo majhen obseg, smo Slovenci v sedanjih razmerah, ko je bilo samo po sebi umestno, da so prenehale razne ugledne literature in druge revije, ohranili revijo posvečeno umetnosti. Res je to v dolbrni meri zaslugi podpornosti slikarja Miha Maleša in njegove Bibliofilske založbe, gotovo pa je obenem, da bi morala predljudski prenehati tudi „Umetnost“, ko bi ne imela za seboj živih, dinamičnih sil, ki hočejo na vsak način sprostiti svojih sposobnosti, in ko bi si slovenski umetniki s svojim delom ne pridbivali med našim meščanstvom in intelektualci toliko vernih občudovalcev in ljubiteljev.

Tik pred velikonočnimi prazniki je sedaj izšel tretji zvezek „Umetnosti“, v katerem so združene številke od 7 do 9. Posvečen je nedavno umrlemu slikarju Ivanu Vavpotiču, enemu izmed tistih, ki so s svojim delom pripomogli, da je slovensko slikarstvo doseglo tolikšno stopnjo. V posvečenju spomina pokojnega Vavpotiča sta se v teh dneh srečali dva združila dva dogodoka: retrospektivna razstava njegovih del v Jakopičevem paviljonu in njemu posvečena številka „Umetnosti“. Kdor se bo do ljubljanskega poglavlja, bo segel globoko v skrite ustvarjalne sile, ki so dvignile tega izrednega moža na tako ugledno stopnjo med našimi slikarji.

Članke o Vavpotiču uvaja Golijeva pesem „Pokojnik“, nato pa dr. Fran Šijanec obširno razpravlja o Vavpotičevih slikah, ki danes že vise v Narodni galeriji. S svojo temeljito študijo nas seznaja s pokojnikovo osebnostjo in z vsemi njenimi umetniškimi stremenji in stvaritvami. Poudarjena je simpatična poteza Vavpotičevega značaja, ki se je pokazala, ko se je umetnik večkrat duhovno solidariziral s težnjami svojih najmlajših tovarišev, ne da bi se zbal, da bi ga s svojim modernizmom potislili v ozadje. Ivan Vavpotič je danes zastopan v naši Narodni galeriji z izbranimi in značilnimi deli. Potrebno pa bo, da se ta kolekcija izpolni še z njegovimi najboljšimi grafikami. Saj je Vavpotič prav v grafiki dosegel visoko stopnjo.

Penatnjen je članek dr. Stanka Vurnika, ki opisuje Vavpotičovo sliko „Belokranjca“, predstavljajočo mater dr. Niko Zupaniča. Slikar nam je s tem izvirnim delom ustvaril „spihološko in etnografsko pravi tip Belokranjca“, kakor sklepa svoj opis

ugledni pisec. Zanimivi so tudi spomini slikarja Saše Šantla na pokojnika, s katerim sta se srečala pogosto že v mladosti, mnogo pa sodelovala kasneje v Ljubljani, zlasti v strokovnem društvu, kjer je bil Vavpotič vedno močna gibalna sila. Vavpotiču posvečeni del zaključuje pokojnikovo kratko razmišljanje „Kdaj in kje“ ter glavni podatki njegovega življenjepisa.

Med članke je uvrščenih obilo reprodukcij Vavpotičevih slik. Imeniten je njegov oljni portret pesnika Dragotina Ketteja, izvrstna pa so tudi olja „Na koru“, „Tivolici“, „Kaketeja“ (ki so last Narodne galerije), „Podoba gospodov“, „Marijin trg v Ljubljani“, „Pokrajina“, „Hčerka Rute“, že omenjena „Belokranjca“, akvarel, v katerem je karikiral samega sebe kot vojnega slikarja, in risbe „Lestna karikaturna“, „Podoba dekleta“, „Sv. Volbenk“ in risbe iz doma pisatelja Ivana Tavčarja na Visokem.

Slikar Zoran Mušič razpravlja o umetnostni kritiki, vprašanju, ki ga najbolj živo obetuje pač slikarji sami. Piševo stališče zahteva od kritika, da ne prične na razstavo že vnaprej določenim stališčem, pač pa, da bi moral biti za kritika umetnikovo delo šele izhodišče za ustvaritev njegovega dela. Prvi tehnični del kritike bi se moral baviti z umetnikovim delom kot zunanjim vidnim izrazom njegovih teženj. Preko tega ugotovitev bi moral na to kritiki pronicati v umetnika samega in v doživljanje, ki je delo ustvarilo. Članek krasijo tri Mušičeva dela: olja „Jabolka“ in „Barotri svetilke“ in reprodukcija panjske končnice „Na Klek“. Fran Pavlovčev je zastopan z dvema olji „Pokrajina“ in „Iz Gmeljnovca“. Jovan Zonič z risbo namenjeno za ilustracijo Njeguševoga „Gorskega vijenca“ in Maksim Sedej z risbo „Počitek“.

V drugem delu objavlja ta zvezek „Umetnosti“ prevod članka italijanskega slikarja in grafika de Chirica „O moderni umetnosti“, ki je že v Italiji zbudil po svojem svojstvenem stališču do slikarstva mnogo pozornosti. V kronistični rubriki „Iz umetniškega sveta“ je zbrano mnogo vsakršne informativnega gradiva. Stevilne slike domačih in tujih slikarskih mojstrov povzdujejo tudi za zaključni del. Med njimi sta priobčeni dve fotografiji Ivana Vavpotiča, katerih ena krasi tudi naslovno stran in predstavlja Vavpotiča s slikanjem Senkavca. Priobčena je tudi fotografija pokojnikove posmrtni niaske.

V prilogi „Živi javlja“ so na uvodnem mestu „Kritični Omarja Hajama, ki jih je poslovenil Anton Debeljak. Slednji priobči tudi svoj sonet „Razočarani mladeniči, Leopold Stanek“ „Romarice“, Marij Skalan pesem „Gradili v oblake“ in Vitko Muzek „Večje cvetja“. Kakor že v prejšnjih številkah zaključujejo tudi tokrat „Živo javlja“ misli o ljubljanih raznih francoskih mislecev in pisateljev.

Tako se nam je „Umetnost“, naš edini mesečnik za umetniško kulturo, predstavila zopet s kakovostno vsebino, zanimivo za vsakega izobraženca. Narodna tiskarna, ki je številko tiskala, pa je poskrbela kot vedno, da je grafika „Umetnost“ na najsobojnejši stopnji.

— Iz „Službenega lista“. Službeni list za Ljubljansko pokrajino: Kres 32, z dne 21. aprila 1943. XXI. objavlja naredbi Visokega Komisarja: obveznost popolne obdelave kmetijskih zemljišč radi oskrbovanja; sprememba prodajne tarife za sol in vžigalice; odločbo Visokega Komisarja, imenovanje Odbora za propagando in turistično obveščanje o Ljubljanski pokrajini; in popravek k takšni naredbi.

— Iz trgovskega registra. V trgovski register je bila vpisana knjigarna Juže Žužek. Obratni predmet: založništvo, trgovina s knjigami, grafično-artistični izdelki, pisarniški in šolski potrebščinami. — Pri Saturnus d. d. za in d. d. ustroju pločevinastih izdelkov se izbrše član upravnega sveta Reeser Willy, vpr pa se član upravnega sveta Sternecki Rudolf, veletrgovec, sedaj stanujoč v Podpeču, p. Presejce. — Pri tvornici drož in spirita Makso Zaloker, družba z omejeno zal. v Ljubljani se izbrše poslovodji Zaloker Rudolf in Zaloker Marija, vpiseta pa novo postavljena poslovodji Jelčič Ivan, veletrgovec v Ljubljani in Skufca Anica, trgovska prokuristinja in posestnica v Ljubljani.

— Trinajsti sin. Zena delavca Viktorja Fumagallija iz Orena di Vimercate je rodila te dni 13. sina, ki je bil in zdrav. Pri krstu je botroval strankin conski inšpektor iz Milana Ughetti.

— Loterijska sreča. Dne 17. aprila so bile izžrebane sledeče srečnosne loterijske številke: Bari 78, 10, 16, 20 in 32. Florenca 26, 27, 11, 69 in 84. Genova 67, 81, 13, 51 in 40. Milan 38, 27, 26, 27 in 7. Neapelj 62, 6, 72, 63 in 85. Rim 71, 9, 37, 18 in 83. Turin 21, 47, 45, 85 in 38. Benetke 60, 34, 90, 6 in 70.

— 45.730.000 prebivalcev šteje Italija v starem obsegu s stanjem 31. marca t. l. V letošnjem marcu je bilo 22.687 porok. Rojstev je bilo 85.100, smrtnih primerov pa 56.249.

— Velik uspeh Goldonijske komedije v Linzu. V Linzu je bila uprizorjena z lepim uspehom znamenita Goldonijska komedija „Dobrotljivi sitneži“. Linški časniki ugotavljajo, da je Goldoni na nemških odrih v zadnjem času tako v tistih, da se lahko govori o Goldonijskem preporodu.

— Italijanska operna sezona na Nizozemskem. Italijanska operna sezona na Nizozemskem, ki jo je organiziral italijanski ministrstvo za ljudsko kulturo, je dosegla lep uspeh. Občinstvo v Amsterdamu, Haagu, Utrechtu in Arnhemu je sprejelo nastopajoče s toplim navdušenjem. Posebno pozornost so vzbudili tenor Ferruccio Tagliavini, ki je sodeloval v „Bohemes“, mlada solistka Ornella Rovero kot Musetta ter Elda Ribetti v Glidin vlogi v Rigolettu. Dirigent je bil Edmondo De Vecchi. Vsem predstavam so prisostvovali predstavniki italijanskih ter nemških oblastev ter nizozemske narodno socialistične stranke.

— Živ zgoraj na avtokarju. V Milanu sta trčila skupaj na križišču drevovala Kraljice Helene in ulice V. Pisani dva avtokarja. Eden od obeh avtokarjev je bil naložen z lahko vnetljivimi snovmi, med drugim s terpentincem in s firmo. Pri močnem sunku so se te snovi vzele, v trenutku je bil ves avtokar v plamenih. Predno se je vozač zavedel, kaj se je pripetilo, so ga plameni že zajeli. Ni se mogel rešiti. Živ je zgoraj na vozilu, kjer so ga našli vsega zgorelega.

— Utopljenec v morju. Nekaj mornar je našel v bližini pomola S. Giusto v Triestu truplo nekega možaka, da ga je spravil na kopno. Dognali so, da gre za 57-letnega Alojzija Rustio, ki se je verjetno v nočni uri, ko se je vračal z dela domov, ob robu spodtaknil in padel v morje in utonil. Njegovo truplo so prepeljali v mrtvašnico bolnišnice Kraljice Helene.

IZ LJUBLJANE

— Iz Ljubljanski dvoredi. Z pred leti se je govorilo, da bela Ljubljana zasluži tudi pridevek „zelena“. In povsem upravičeno. Če danes pogledamo malo po mestu, vidimo, da ima Ljubljana res veliko število cest in ulic, ki jih krasijo lepi nasadi. Nekaj novih dvoredov je nastalo v zadnjih letih. Stara in najbolj košata drevesa stoji na Cesti Cirila in Metoda (onstran železniške proge na Cesti Viktorja Emanuela od Bleiweisove (od proge do glavne pošte) do Ulice 3. maja, na Celovški cesti, na Opekarski cesti, v Lattermannu, vem dvoredu, ob Ljubljanci na obeh straneh in skoraj v vsej dolžini, na Cesti v Rožno dolino in Pod Rožnik, na Gradu, v Pucinijski ulici in še marsikje. Med novimi dvoredi je najdaljši na Vilharjevi cesti, ki bo čez nekaj let morda najlepši v našem mestu: potem na Cesti Viktorja Emanuela od Ulice 3. maja do Ceste 29. oktobra, na Groharjevi cesti od javne ure do Gradaščice in na Cesti Šoške divizije. Novi nasadi so v Ulici 3. maja, v Vegovi ulici, v Emonski ulici, na Privozu na Prulah, na krajšem odesku vzdolž Ljubljance, v Gledališki ulici od Verdijeve ceste do Ceste Arielle Ree, na Jegličevi cesti, na Tržški cesti na Viču, na Bleiweisovi cesti od Ulice 3. maja do Verdijeve ceste na levi, na Cesti Arielle Ree, na Ilirski cesti, na Mirju, v novi Šubičevi ulici in še mnogokje. Lep dvored je tudi na Resljevi cesti. Že to nepopolno poročilo o ljubljanskih dvoredih, o trgih bomo govorili drugič, doka tuje, da merodajni čimtelji skrbe tudi za zunanost mesta. Ni dvoma, da so nasadi važen in nenadomestljiv okras vsakega, zlasti pa velikega mesta. Že sedaj pa je razvidno, da bo Ljubljana dobila nove dvoredne; med drugimi tudi na Bleiweisovi cesti do železniške proge in še na mnogih drugih, bolj ali manj važnih ulicah in cestah. Dvoredi, urejeni in neurejeni, so tudi na skrajni periferiji okoli mesta.

— Iz Ljubljanski dvoredi. Z pred leti se je govorilo, da bela Ljubljana zasluži tudi pridevek „zelena“. In povsem upravičeno. Če danes pogledamo malo po mestu, vidimo, da ima Ljubljana res veliko število cest in ulic, ki jih krasijo lepi nasadi. Nekaj novih dvoredov je nastalo v zadnjih letih. Stara in najbolj košata drevesa stoji na Cesti Cirila in Metoda (onstran železniške proge na Cesti Viktorja Emanuela od Bleiweisove (od proge do glavne pošte) do Ulice 3. maja, na Celovški cesti, na Opekarski cesti, v Lattermannu, vem dvoredu, ob Ljubljanci na obeh straneh in skoraj v vsej dolžini, na Cesti v Rožno dolino in Pod Rožnik, na Gradu, v Pucinijski ulici in še marsikje. Med novimi dvoredi je najdaljši na Vilharjevi cesti, ki bo čez nekaj let morda najlepši v našem mestu: potem na Cesti Viktorja Emanuela od Ulice 3. maja do Ceste 29. oktobra, na Groharjevi cesti od javne ure do Gradaščice in na Cesti Šoške divizije. Novi nasadi so v Ulici 3. maja, v Vegovi ulici, v Emonski ulici, na Privozu na Prulah, na krajšem odesku vzdolž Ljubljance, v Gledališki ulici od Verdijeve ceste do Ceste Arielle Ree, na Jegličevi cesti, na Tržški cesti na Viču, na Bleiweisovi cesti od Ulice 3. maja do Verdijeve ceste na levi, na Cesti Arielle Ree, na Ilirski cesti, na Mirju, v novi Šubičevi ulici in še mnogokje. Lep dvored je tudi na Resljevi cesti. Že to nepopolno poročilo o ljubljanskih dvoredih, o trgih bomo govorili drugič, doka tuje, da merodajni čimtelji skrbe tudi za zunanost mesta. Ni dvoma, da so nasadi važen in nenadomestljiv okras vsakega, zlasti pa velikega mesta. Že sedaj pa je razvidno, da bo Ljubljana dobila nove dvoredne; med drugimi tudi na Bleiweisovi cesti do železniške proge in še na mnogih drugih, bolj ali manj važnih ulicah in cestah. Dvoredi, urejeni in neurejeni, so tudi na skrajni periferiji okoli mesta.

— Pri oporoki je mislil tudi na svoje delavce. Iz Florence poročajo: Skvadrist Siro Chilleri, ki je nedavno umrl, se je ob sestavljanju oporoke spomnil tudi svojih delavcev ter je določil znatno vsoto, ki naj se porazdeli med vse njegove delavce, ki so bili z njim povezani v vzgledni delovni ter proizvodni skupnosti. Pokojnikov sin je uresničil očetovo poslednjo željo ter je razdelil po očetu določeno vsoto med svoje delavstvo. Na vsakega delavca je prišlo 500 lir, na vsakega delavko pa 250 lir.

— Slepa starša, mati padlega vojaka, hoče delati za bojevnike. Zaupnica ženskih fašijev pokrajine Catanzaro je prejela od Amalijske D. Marco, matere junaško padlega podporočnika Franca Colosima, sledeče pismo: „Sem mati padlega podporočnika Franca Colosima. In ker vidim svojega sina v vseh vojaki, želim za nje delati. Sem sicer popolnoma slepa, vendar bi rada delala in lahko pripravim za vojaške lepe nogavice. Zato pošljite k meni mnogo volne, da bom lahko napletla nogavice.“

— Rimsko umetnostno razstavo. Predsednik Zveze profesionalistov in umetnikov Lido Caiati ter nacionalna svetnica Amato in Josip Ceccarelli sta otvorila te dni v razstavnih prostorih Terme v Rimu pomembno umetnostno razstavo slikarjev De Fabia, Puccinija, Forestija, Sdrussie ter Vangelija in kiparja Pirrona.

— 80 milijonov lir za borbo proti malariji. Gospodarsko finančni dopolnilni vestnik agencije „Agit“ poroča: Za izdatke, potrebne za borbo proti malariji, razpolaga, kakor znano, minister poljedelstva in gozdom s posebnim fondom, ki je bil najprej zvišan na 27 milijonov lir, pozneje pa na 55 milijonov lir. V zadnjem času pa se je navzlic temu pokazala potreba po nadaljnjem zadovoljitvi higijskih pogojev prebivalstva. Da se ta smoter lahko doseže, je bil sterjen sklep, da se stavi v ta namen na razpolago vsota 80 milijonov lir.

— Iz Umetnostna razstava v Obersnelovi galeriji na Cesti Arielle Ree, ki jo je priredil akademski slikar Rihard Debenjak, je bila v naših kulturnih krogih sprejeta z iskrenimi simpatijami. Razstavljena olja, grafike in risbe, 58 po številu, zgornjo dokazujejo o visoki ustvarjalni zmoglosti mladega likovnika. Razstava bo odprta do 2. maja.

— Iz Naznanite sobe! Mestno županstvo še vedno zlasti v sredini mesta nujno potrebuje več čedno opremljenih sob za nastanitev oficirjev in uradnikov. Kdorkoli ima kako primerno sobo, naj jo takoj naznani mestnemu odpravnstvu v sobi štev. 23 v III. nadstropju magistratnega poslopja za Robbovim vodnjakom.

— Iz Prvi nastop novega slovenskega tenorista. V petek, dne 30. t. m. bo koncertiral v veliki filharmonični dvorani nov slovenski tenor, Miloš Brišnik, ki je do vršil svoje glasbene študije na ljubljanskem Državnem konservatoriju ter nadaljeval nato solopovski pouk v Milanu pri dveh znamenitih pedagogih. Za svoj prvi koncertni nastop v Ljubljani si je določil spored, katerega prvi del obsega pesmi za glas in klavir, v drugem delu pa so najrazličnejše in najbolj znane tenorske arije. Podrobni spored bomo prinesli jutri. Na koncert domačega pevca opozarjamo. Predprodaja bo začela jutri v Knjigarni Glasbene Matice po običajnih koncertnih cenah.

— Iz Izvrstna sortirana črna, rdeča in bela vina bodo točili za praznike tudi čez ulico. — Gostilna „Lovina“.

— Iz Več železnih kanalskih mrež in pokrovov je zadnje čase spet zmanjkalo v ljubljanskih cest ter zato županstvo lepo prosi, naj občinstvo takoj, ko opazi, da kje manjka kaka požiralna mreža ali kanalski pokrov, to takoj javi prvemu stražniku in tudi mestnemu cestnemu nadzorstvu na Ambroževem trgu štev. 7 ali pa mestnemu kanalskemu odesku v II. nadstropju kresije na stopnišču z Lingarijeve ulice, da bo čim prej mogoče ugotoviti vzrok odstranitve pokrova ali mreže ter najti storilca. Obenem pa opozarjamo kupce starega železa, naj se pri kupovanju vedno prepričajo o legalni posesti ponujenega jim blaga.

— Iz Za terek po velikonočnih praznikih smo že najavili koncert novega tria, ki stopa v naše javno koncertno življenje. Flautist Slavko Korčec, violist Karel Juraj in kitarist Stanko Prek gojijo že dalj časa komorno igro, s katero so nastopili že ponovno v našem radiu, v terek pa prvič na javnem koncertu. Zvok tria je popolnoma svojevrsten, vendar zelo prijeten ter prinaša skladbe do popolnega izraza. Predprodaja vstopnic se že vrši v Knjigarni Glasbene Matice.

— Iz Sindikat mesarjev in klobasičarjev v Ljubljani obvešča cenjeno občinstvo in člane, da se bo v soboto 24. aprila prodajalo meso na odrezek „G“ in na mesne knjižice. Kdor ne bo prinesel mesne knjižice in živilske karte s seboj, ne bo dobil mesa.

— Iz V Knjigarni Tiskovne zadruge boste našli najprimernejše darilo za velikonočne praznike. Bogata zaloga knjig lastne založbe in tujih založb vam bo olajšala odločbo. Opozarjamo zlasti na lastne izdaje slovenskih klasikov, mojstrov in sodobnikov ter mladinskih knjig in slikanic.

— Iz „Polica za male“, ki jo izdaja Knjigarna Tiskovne zadruge kot izbor otroških slikanic, je v četrti knjižici z „Bibo“ dobila vrednega vrstnika svojih okusno opremljenih predhodnikov. „Bibo“ je spesnila ga. Mara Tavčarjeva, g. inž. O. Gasperi pa jo je bogato opremil z lepimi ilustriranimi lesorezi. „Bibo“ je že s svojo pestro naslovno sliko in po svoji okusni zunanosti za otroke zelo privlačna, po vsebini in po umetniški opremlitvi pa gotovo ena najboljših slovenskih slikanic za otroke. Ako hočete svojemu otroku pripraviti za velikonočne praznike veselje, mu podarite „Bibo“, za kar vam bo gotovo hvaležen.

Iz pokrajine Gorizia

— Polkovnik A. Pezzana povišan v generala. Polkovnik Armando Pezzana, ki služi v Goriziji, je bil imenovan za brigadnega generala in bo v kratkem zapustil Gorizijo, da prevzame novo službeno mesto. Po rodu je novi general iz Piemonta. Udeležil se je svetovne vojne 1915—1918, abesinske, afriške in grške vojne.

— Nezgode. 60-letni Rudolf Ostal iz Merne je padel po stopnicah in si je zlomil desno podlahtnico. 59-letna gospodinja Santa Colot iz Verse je tudi padla po hišnih stopnicah in si zlomila levo nogo. 14-letni Ivan Bageršek se je pri delu ranil na desnici. Z vrel vodo se je opeknel po obrazu in rokah petletni Sergij Brez iz Rouchov. Vsi štirje ponesrečenci se zdravijo v gorizijski bolnišnici Brigata Pavia.

— Utonil je v Isonzo. Kmetovalec Josip

Grobjenjak se je šel kopat v Isonzo, pa ga je zadela srčna kap in je utonil. Nekateri prijatelji, ki so bili z njim, so zaplaval na pomoč, vendar je nesrečnega Grobjenjaka voda zagrnila. Ko so ga potegnili na kopno, je bil že mrtev.

— Novo imenovan župan. Za župana občine S. Croce di Aidussina je bil imenovan fašist Ignacij Zappala.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Petek, 23. aprila, ob 15: V času obiskanja. Izven. Cene od 20 lir navzdol. Sobota, 24. aprila: Zaprtlo. Nedelja, 25. aprila, ob 15: V času obiskanja. Izven. Cene od 20 Lir navzdol. — Ob 18:30: Prava ljubzen. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol.

OPERA

Petek, 23. aprila: Zaprtlo. Sobota, 24. aprila: Zaprtlo. Nedelja, 25. aprila, ob 18: Thais. Izven. Cene od 28 lir navzdol.

Radio Ljubljana

SOBOTA, 24. APRILA 1943. XXI.

7.30: Simfonična glasba. 8.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 12.20: Plošče. 12.30: Poročila v slovenski. 12.45: Komorna glasba. 13.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 13.10: Poročila Vrhovnega poveljstva Oboroženih sil v slovenski. 13.12: Klasični orkester. 13.30: Zbrane pesmi izvaja orkester pod vodstvom dirigenta Kramerja. 14.00: Poročila v italijanski. 14.10: Operna glasba na ploščah. 14.25: Orkester pesmi, vodi dirigent Angelini. 15.00: Poročila v italijanski. 17.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 17.10: Pet minut gospoda X. 17.15: Koncert sopranistke Pavle Lovsetove. 17.45: Pisana glasba. 19.30: Poročila v slovenski. 19.45: Politični komentar v slovenski. 20.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 20.20: Devet Beethovenovih simfonij. Simfonijski št. 8, vodi dirigent Failoni. 20.50: Pisana glasba. 21.05: Predavanje v slovenski. 21.15: Simfonični koncert, vodi dirigent Argento. V odmoru: Zanimivosti v slovenski. 22.20: Koncert orkestra „Annonia“ vodi dirigent Segurini. 22.45: Poročila v italijanski.

Zlogovnica št. 11

ar — her — ca — ca — ci — ce — da — day — de — di — do — dov — drav — gelsk — glo — go — grin — han — je — jek — ka — ka — kranj — kre — li — li — lje — lje — mir — mo — na — ne — ni — ni — od — pe — pe — po — pre — ra — ra — ran — sa — ska — sko — stol — stvar — ta — ta — te — to — tra — tvor — u — va — vič — vla — vo — voj — zunt.

Iz tch zlogov sestavi 20 besed s pomenom: 1. mesto v Mali Aziji, 2. poljska ptica, 3. glavna cerkev, 4. indski pesnik (Sakuntala), 5. mesto v Spodnji Italiji, 6. skupina Vzhodnih Alp, 7. razred sesalcev, 8. mesto v Angliji, 9. zvezdarna (fonet.), 9, 14, in 18. letovski kraji na Gorenjskem, 10. umetnina, 11. mlad prašček, 12. spaka, nasprotje k 10, 13. mlada ženska, 15. ravnina na Štajerskem, 16. otok v Sredozemskem morju, 17. mesto v Srbiji, 19. slovansko mosko ime, 20. mesto v severni Rusiji.

Cette in pete črke vsake besede, zvrstoma brane, povedo citat iz Gregorčičeve „V peplinski noči“.

RESITEV ZLOGOVNICE ST. 10

1) Kastelic, 2) rekrut, 3) inspirator, 4) Velenje, 5) Eritreja, 6) Carigrad, 7) jaspis, 8) Ernan, 9) Brezje, 10) Lika, 11) Aranjuez, 12) znamenje, 13) Estomibi, 14) nagrada, 15) Vrbas, 16) Leoncavallo, 17) Abraham, 18) Dubrovnik, 19) Andorra, 20) Rendic.

Knjivec je blazen vladar, trpeti pa zanj mora narod.

Inseriraj v „Slov. Narodu“!

MALI
OGLASI

ALI RES
SE NE VESTE,
da vam oglas v „Slovenskem Narodu“ odzame vse vaše skrbni? Če iščete službo ali stanovanje, če želite karkoli kupiti, se obrnite na oglasni oddelček „Slovenskega Naroda“, ki vam bo s ceninim oglašom izpolnil željo.

TRAJNO
ONDULACIJO
s šestmesečno garancijo ali stanovanje, če želite karkoli kupiti, se obrnite na oglasni oddelček „Slovenskega Naroda“, ki vam bo s ceninim oglašom izpolnil željo.

Salon Merlake, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 76.

Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani

maznanja žalostno vest, da je po dolgotrajni in težki bolezn umrl njen redni član

Rihard Jakopič

akademski slikar

Zasluznemu članu in odličnemu umetniku bo Akademija ohranila trajen in časten spomin.

V Ljubljani, dne 22. aprila 1943.

V Ljubljani je vedno več rejcev prašičev

Mnogi imajo veliko več optimizma kakor pa možnosti, da izpolnijo vse pogoje, ki jih zahteva uspešna prašičereja — Težave so z rejskim znanjem in s potrebno krmo

Ljubljana, 23. aprila

Prašič ni žival, ki bi ji je meli prštevati med male očiroma tiste živali, ki pridejo v poštev za rejo v okviru malih gospodarstev. Načelo je, da naj vsako gospodarstvo redi le tiste živali, ki jih more prerediti s krmo in pičo, pridelano doma. Zato se bo mali gospodar vsaj v rednih prilikah bavil samo z rejo zajcev, kokoši, golobov in drugih podobnih koristnih živali. Nekoliko večje gospodarstvo se bo lotilo tudi reje koz, za rejo prašičev pa je treba izpolnjevati že mnogo večje zahteve.

Kljub temu je tudi reja prašičev postala sedaj pod silo razmer panoga malega gospodarstva. Prašiča redijo celo ljudje, ki nimajo pedit lastne zemlje. Kdor koli pa ima vsaj skromne možnosti, da pridelava nekaj piče doma, ta ni letos skoro mogel odločiti želji, da ni žrtvoval napačnega denarja za malcega prašiča. S samim nakupom in z velikim zaupanjem, ki ga kažejo nekateri rejci, seveda še ni nič rešenega. Prašič, ki naj bo pravilno zrejen in ki naj nam prinese vse, kar od njega pričakujemo, zahteva nege in krme, s katero mnogi kljub najboljši volji ne bodo razpolagali.

V nekaj urah so pokupili 100 prašičkov

Za mlade prašičke je sedaj med mešani splošno veliko zanimanja. Povprašujejo po njih povsod, kjer slutijo, da bi jih mogli dobiti. Večinoma so ljubljanski viri že izčrpani. Kjer pa so še na razpolago, so zato, ker lastniki ne poznajo mere v ceni.

Velikemu povpraševanju je v zadnjih dneh precej odpornostjo dovoz večjega števila nekaj tednov starih prašičev z Dolenjske in iz Italije. Razprodali so jih v nekaj urah. Prejšnji teden je nek uvoznik naznanil s skromnimi vrstami v ljubljanskem časopisu, da bo v sredo prodajal pri klavnic okoli 100 mladih prašičev. Za vse zgodaj jutraj se je nabralo izredno veliko zanimancev. Prihajali so s kosarimi, nahrbtniki, ročnimi vozčki iz vseh mestnih okrajev in iz oddaljenih čistoških vasi, od koder so se pripeljali kar na zapravljenih krmih. Med njimi je bilo mnogo g. spesk. obloženih, še več pa takih, ki je že njihova zunanost kazala, da se trdo borijo za vsakdanji kruh.

Dobava se je zamudila za nekaj ur. Ljudje pa so vztrajali in ko je dobavitelj pripeljal svoje blago, so prašičke v nekaj urah pokupili, dasi niso bili nič cenejši, kakor je sedaj cena. Nekateri so jih odnašali kar v naročju, boječ se, da bi ne bili med tem, ko bi šli iskati voz za prevoz, prodani. Po prašičkih so povpraševali tudi še, ko so bili vsi razprodani, tako da bi jih bilo mogoče prodati le vedno prav lepo število.

Čudežev ni mogoče delati

Optimizma in volje je torej zelo veliko. Ali bo tudi toliko uspehov, pa je dvomljivo, saj tudi v prašičereji ni mogoče delati čudežev. To je naglasil tudi inž. Ivan Oblak, svetnik kmetijskega oddelka Visknega komisarjata, ko je v ponedeljek predaval o umni prašičereji pred številnimi poslušalci v prostorih »Društva rejcev malih živali«. Kakor vsaka druga reja, je tudi prašičereja vezana na določene pogoje, ki je brez njihove izpolnitve vsak optimizem prazen in nekoristen.

Ne zadostuje samo ljubezen in veselje do živali, ne zadostuje samo skrb, kako se bo čim bolj založili z mastjo in praščjim mesom. Za prašičerejo je treba primernega praktičnega znanja o reji in negi, zlasti pa je treba imeti na razpolago dovolj primernih krmil. Tega naj se vsi rejci oziroma tisti, ki se nameravajo kupiti prašičke, dobro zavedajo. Prašič, predno je primeren za zakol, zahteva velike količine izdatne hrane, ki je danes ni mogoče kupiti in računano nanje le v primeru, če jo sami pridelamo.

Prvi pogoj je ljubezen do živali

Kakor pri vsaki drugi reji živali, je tudi v prašičereji prvi pogoj uspeha ljubezen in veselje do živali. Kdor ju nima, kdor samo računa, in se ne zaveda, da je žival prav tako potrebna raznih ljubeznivosti in pomoči kakor človek, ta bo težko dosegel velike uspehe. Če ni ljubezni, ni uspehov niti pri obilni krmil.

Razen tega je treba imeti o reji prašičev vsaj osnovno znanje. Marsikaj se rejci sicer lahko nauči iz knjig. Najboljša pa je praksa, ki je seveda ni mogoče takoj dobiti. V tem pogledu se bo reja še najbolj obnesla tistim, ki so doma s kmetov in ki se iz svoje mladosti spominjajo, kako so doma redili prašiče. Praktično znanje je več vredno kakor vse, kar nam povedo knjige. Iz knjig se lahko izpopolnjujemo, težje pa naučimo vseh malenkosti, ki so za prašičerejo važne.

Pasma za prašiče, namenjene pitanju, ni važna

Pri kupovanju mladih prašičev postavljajo rejci najrazličnejše zahteve glede raznih telesnih delov, ki so po njihovem odločeni za dobro rejo. Tako zahtevajo nekateri, da ima mlad prašič dolga ušesa, drugi, da ima pokončna ušesa, tretji zopet, da ima tak in tak rlec itd. Vse to za rejo prašičev, ki so namenjeni pitanju, ni t. i. rejsko važno. Važno bi bilo samo, kako poedine vrste prašičev izrabljajo krmo. Glede rleca je sicer boljše, da je dolg, vendar ne spicast. Važno tudi ni dolžina glave.

Vse take želje so le kaprice, ki nimajo nobene vloge. Dobro je, da ima prašič močne kosti in da je spredaj in zadaj širok. V glavnem bodo vsi prašiči, ki jih je mogoče pri nas dobiti v pasemskem pogledu, odgovarjali. Greši se le v tem, da rejci mlade prašičke prehitro odstavljajo. To bi se smelo zgoditi šele najprej po 8 tednih, ko so težki približno 15 do 20 kg.

Glavno vprašanje je krma

Kakor vsako drugo živo bitje, potrebuje tudi prašič za svojo rast in debelitev beljakovine, ogljikove vodikove, toliko, radninske snovi in vitamine. V zadostni dobavi teh je danes za meščanskega rejca največja težava. To je vprašanje, na katerem bo spodsnilo verjetno mnogim rejcem, kakor se je to zgodilo že lani.

Najvažnejše so za prašiče beljakovine. Iz njih se tvori meso, kri, vse, kar je živali potrebno za življenje. Mastne stvari so dobre, niso pa prašiču nujno potrebne. Služijo mu za toploto in za moč. Beljakovine pa ne more pogrešati, čeprav so to danes najdražja krmila. Zato moramo z njimi ravnati zelo pazljivo in tako, da bodo najbolj koristno izrabljene.

Mlademu prašiču je mleko skoraj nepogrešno. Pravilne vrzije do teže 30 kg si za mlade prašičke skoraj ni mogoče misliti brez mleka. Le deloma bi se mleko dalo nadomestiti z raznimi tehničnimi snovmi, kakor so na primer sončnične tropine in žito. Riževa moka pride v poštev za pitanje šele od teže 35 kg naprej. Dobra bi bila tudi moka iz starega fižola, ki je za mladega prašiča boljše kakor žitna moka. Fižol vsebuje namreč veliko beljakovin. Dobra bi bila tudi konjska kri, ki je izvrstna hrana za mlade prašičke. Moramo jo kuhati in si jo lahko pripravimo za 10 do 14 dni naprej.

Najbolj izrabi prašič beljakovine živalskega izvora. Pred vojno sta bili v tem pogledu

dobri krmili zlasti ribja in krvna moka. Uporabne so tudi konopljne tropine, ki pa jih je treba krmiti zelo previdno, ker rade povzročijo drisko. Krompir za mladega prašiča ni najbolj primerno krmilo. Se prehitro zamasti in se ne razvija, kakor bi bilo potrebno.

Ko je prašič težek že okoli 35 do 75 kg je dobro rediti prašiča čim več s travo. Primerno je, če se je v tej dobi »zvampal«, to je, da se mu razširijo čreva, da kasneje, ko ga začnemo pitati, boljše izkoristi snovi za pitanje.

Krma za pitanje

Za pitalo dobo pridejo v poštev predvsem krompir, pesa, topinambur, korenje in kolera. Repa za pitanje ni primerna. Računa se, da je 2 do 3 kg pese za pitanje toliko vredno kakor 1 kg krompirja. Korenje je nekoliko izdatnejše. Najidealnejša krma za pitanje je krompir, ki z njim dosežemo s 100 kg okoli 5 do 6 slanice. Izvrstna je tudi kuruza, ki je pa sedaj meščanski rejci ne bodo mogli dobiti za te namene. Pri kuruze se računa, da dá 5 kg kuruze 1 kg slanice ali 100 kg kuruze 20 kg slanice pod pogojem seveda, da prašiču poleg tega dajemo vse, kar mu je potrebno za rast.

Mlademu prašiču je najbolje dajati kuhano hrano, ki jo potrosimo s kakšno za človeško prehrano neuporabno moko in napravimo tako neke vrste močnik. Jodi naj bodo za mladega prašiča kašaste, goste. Kasneje je primernejša surova hrana, za pitanje pa je zopet boljše kuhana. Krompir moramo prašiču dajati vedno kuhan ali vsaj poparjen.

Pri krmiljenju, ki je boljše v manjših obrokih je treba, je treba poziti predvsem na čistočo korit in na red. Mladi prašiči naj dobe hrano petkrat na dan, odrasli pa trikrat. Priporočljivo je tudi, da se jih čim manj vznemirja. Od časa do časa je treba prašiču dati prilagodit, da se sprejeta. V naravi si bo tudi poiskal snovi, ki jih hrana ne vsebuje. Zunan na soncu — vendar ne ga izpuščati, ki je najbolj vroče — se v njegovi koži tvori zelo važen vitamin D, ki mu je nujno potreben proti rahitisu. Klajno apno, zlasti če ga večkrat izpustimo na prosto, ni prašiču neobhodno potrebno.

Glede hlevov velja, da so leseni najboljše. Zlasti neprimerno so betonski in zidani hlevi. V svinjarih mora imeti dovolj toplote in vedno suho. Varovati ga je treba pred prepihom. Glede zdravja je važno, da mu ne dajemo nikoli preveč prsteno in ne nagno hrano. Čim ima vroča ušesa in repke povišane, je potrebno poklicati živalozdravnika. Tudi po drugi znanosti je mogoče sklepati o njegovem zdravju. Po trupu mora biti svetel in gladak. Če je kuštrav, mu gotovo nekaj manjka.

Časnikarstvo pred 2000 leti

Kako so se v stari rimski državi širile novice

Da bi izhajali častniki že v pradavnih časih, ko o tiskarstvu ni bilo še duha in sluha, se sliši pač čudno in neverjetno. In vendar so imeli častnike že v starem Rimu. Seveda pa niso bili podobni našim, tiskarjem. Stari Rimljani so imeli javne, po državi postavljene ustanove, ki jim je bila naloga skrbeti za obveščanje prebivalstva prostrane države. Vrhovni svečenik Pontifex maximus je moral že v dobi kraljev (733 do 510 pred Kristusom) skrbeti za to, da so bili zabeleženi vsi važnejši dogodki vsake leto s tehničnimi podatki in datumi na tablicah. In te tablice so postavljali javno, da so vsi ljudje lahko čitali, kar je bilo na njih napisano.

To so bili znani rimski annales maximi ali letniki, ki so se nadaljevali približno do prvega stoletja pred začetkom našega štetja. Tudi dnevne novice so se v Rimu tako sleherni dan javno razglašale, in Rimani so pa šle po vsej širni državi. Stari pisatelji so rabili za te najstarejše novice najrazličnejša imena. Osnovno ime je bilo »Acta«, ki je dobilo razne pridevnike, kakor »Acta diurna urbis« ali »Dnevne mestne novice«, »Acta diurna« ali »Dnevni obzorniki« ali »Acta populi«, torej »Ljudske novice« ali pa kar »Diurna«, kar pomeni dnevnik.

Kakor segamo zdaj po dnevnem tisku, da izvemo iz njega dnevne novice, tako so tudi stari Rimljani že prebirali te najstarejše častnike. Bili so pa bolj praktični in s tistim, ki si niso kvarili oči. Rimljan iz cesarskih časov je legel udobno na svojo posteljo in psal po sužnja, da mu je čital novice, on je pa med tem počival. Za čitanele novice so imeli bogati Rimljani posebne sužnje. Natovorjen z mnogimi belimi poborvanimi lesenimi deščicami, na katerih so bile z ogljem ali rdečo kredno zabeleženi važnejši dogodki pa tudi razne obaveze je prišel suženj in jih prečital svojemu gospodarju ali gospodarici. Take novice so tehtale

le navadno nad 10 kg. Vse tablice so bile prepisane z javnih aktov, kar je bilo zelo zamudno in naporno delo. Veliko število kopicov, (scribae) je sleherni dan prepisovalo tablice in sicer v potrebnem številu izdovodov.

Javnih aktov vseh vrst Rimljani niso pisali na lesene deščice, temveč na kamn ali kovino. V splošnem so vsebovale rimske državne novice samo listine in dejstva. Toda iz Curijevega pisma Ciceronu je razvidno, da so bili v Rimu tudi ljudje, ki so proti plačilu prepisovali vse dnevne novice in jih razporejali po državi. V velikem delu starih zgodovinarjev je rečeno, da se je nepotil za vladanje cesarja Augusta 10. aprila prebivalce mesta Fessula Chrispinus Hilarius z dolgo procesijo na Kapitol, da bi doprinesel žrtve. V procesiji je bilo 5 njegovih otrok, med njimi dve hčeri, dalje 17 vnukov, 18 vnukin in 39 pravnukov. V Plinijevem delu je pa tudi naslednja čudna beležka: Za vladanja cesarja Claudia, ko je bil on cenzor, so prišli eni primerki ptice Phönixa v Rim in ga tam položali ljudstvu. Morda je bil ta ptica antična častniška raca, duhovitega reporterja, kajti mistični ptč starih Egipčanov, ki se je vsakih 500 let sam sežigal, da se je ptem dvignil iz pepela pomlajen. Je bil prvotno simbol kroženja zvezd, pozneje pa večnega pomlajevanja.

Ogrlica Marije Antoinette na dražbi

Te dni je bila prodana v palači Dronet na javni dražbi za 140.000 fr. zlata ogrlica, ki jo je imela francoska kraljica Marija Antoinetta na sebi, ko je bila v zaporu. Ta ogrlica ima pet zelo dragocenih medaljонов, v katerih so shranjeni lasje cesarice Marije Terezije in Ludvika XVI.

plemiškem ponosu je presojal z viška avtomobile bogatašev, ki so se slučajno dokopali do bogastva in neokusne živje njihovi šoferjev.

In ko se je mladi Vernier dokončno ločil od Etienneette ter ji dal s posredovanjem svojega očeta izplačati za tolažbo bogato odškodnino, je grof Steingel malone avtomatično nastopil njegovo mesto.

Marietta, ki je dobro vedela, kaj se godi, mu je dejala zaupljivo:

— Zdjaj je za vas najugodnejši trenutek, toda pozabiti ne smete, da je bil vaš prednik vedno velik kavalar, velikodušen in radodaren kakor se spodobijo moškemu, ki si hoče priboriti srce tako lepe ženske.

— Ne poznam tega gospoda in nočem ga poznati, — je odgovoril Steingel hladno. — Toda naj bo že kdor koli, moje pričanje je in ostanje, da se z menoj ne more kosati v nobenem pogledu. Želim, da postane gospodična Dharielova moja, ker mi je všeč, a cena ne igra nobene vloge.

Marietta se je smehljala, ko mu je odgovorila:

— Kakor želite, gospod.

In že prihodnji teden je ves vesel Pariz priznal grofa Steingela za oficijelnega čestilca Etienneette Dharielove. Priredil je pri svoji lepotici sijajno pojedino, kateri je sledilo hazardiranje in grof je dobil sto osemdeset tisoč frankov. Stisnil je priigrane bankovce v pest in jih vrgel Etienneetti k nogam, rekoč:

— To bo pa za vaše drobne izdatke, draga moja. Fanny Brevilliovi je kar sapa zaprlo in ni si mogla kaj, da bi ne vzdihnila:

S tuniške fronte: po povratku z zmagovite akcije poročnik poveljnik nekakega letalskega krkela o podrobnostih

Pot k študiranju

V Nemčiji so že pred 20 leti uvedli tako imenovani nadarjenostni izpit, ki je dobil zadnja leta široko podlago. Njegov namen je, omogočiti nadaljevanje študij tudi takim absolventom in absolventkam višjih šol, ki niso napravili mature, pač pa so pokazali velike sposobnosti na katerem koli polju. Tako lahko svoje sposobnosti razvijejo z naknadno šolsko izobrazbo. Gre za mladeniče in mladenke v starosti nad 25 let, ki so za to ali ono stroko posebno nadarjeni. Lani je bilo pri petih nadarjenostnih izpiti 215 kandidatov, med njimi 71 vojakov. Izpit je napravilo 126 kandidatov, med njimi 35 vojakov. 30 prošelj so že vnaprej odklonili na podlagi izjave pristojnih strokovnjakov. Povprečna starost kandidatov je znašala 33 in pol leta. Moških kandidatov je bilo 133, ženskih pa 82. Izpit je napravilo 78 moških in 48 žensk.

Med izbranimi strokami se je odločilo za medicino 62 kandidatov ali 28,8 %, za pravne vede 21, za narodno gospodarstvo 16, za obratno gospodarstvo 11, za psihologijo 10, za kmetijstvo in zobno zdravništvo pa 8. Zastopane so bile pa tudi vse druge prirodoslovne, tehnične in duhovno znanstvene smeri. Poleg tega pričajo v Nemčiji posbne učne tečaje za udeležence vojne do 25. leta, in posebne zrelostne izpite, določene za absolute priznanih strokovnih šol.

Izpremembe v slovaškem bračnem pravu

Slovaški parlament je sprejel zakon o zaščiti zakonske zveze. Novi zakon prinaša nekatere spremembe v pogledu ločitve zakonca. Vsi procesi, ki so tekli zdaj pred sodniki poedin, pridejo v bodoče pred civilni senat. Obravnava mora prisostvovati tudi državljan tuzilec kot zaščiten zakonske zveze. Pred pričetkom mora biti postavljeno vprašanje ali bi ne bila mogoča sprava odnosno obnova zakonske skupnosti. Doslej so k poskusu sprave vedno povabili oba zakonca, toda vedno se je zgodilo tako, da se eden ali pa oba vabilu nista odzvala in tako je bil poskus ponesrečen. Po novem zakonu pa mora biti poskus storjen tudi med obravnavo. Obravnave so bile doslej javne, odslej bodo pa tajne.

Turčija proti draginji

Ministrski predsednik Sarazoglu je pojasnil zastopnikom tiska ukrepe vlade proti draginji. Določene so stroge kazni za verižništvo in navijanje cen. Prodaja kave in čaja je začasno prepovedana, ker so oblasti ugotovile, da so zaloge že močno izčrpane. Z dovolom se je posrečilo tržne cene stabilizirati. Cene sladkorja bodo znižane. Končno je ministrski predsednik izjavil, da je v pogledu količine prehrana prebivalstva do nove letine zagotovljena.

Izvoz zdravilnih zelišč iz Bolgarije

Bolgarsko kmetijsko ministrstvo zadnja leta z vso vmeno pospešuje nabiranje divje rasti zdravilnih zelišč in njihovo gojitev po vrtovih. V mnogih krajih so bili prirejeni tečajji o nabiranju zdravilnih zelišč. Uspeh je bil zadovoljiv. Lani je izvozila 6928 ton zdravilnih zelišč v vrednosti 335 milijonov levov. Še leta 1937. je

znašel izvoz zdravilnih zelišč samo 40 ton v vrednosti 6 milijonov levov. Kmetijsko ministrstvo bo tudi v bodoče pospeševalo to važno panogo narodnega gospodarstva.

Izreki

Na steni je čisto težje ostati kakor povzpeti se na njo.

Samo pošten človek se pregreši, če laže. Lažnivčeva laž je njegova resnica.

Ljudje smatrajo navadno za pametnega samo tistega človeka, ki je enakih nazorov kakor oni.

Tri stvari se spoznajo na treh krajih: junak v bitki, prijatelj v nesreči, modrijan pa v jezi.

Težje je razkrinkati laž oči kakor pa laž jezika.

Samo nekaj je strašnejše od ženskega spomina: moška pozabljivost.

Če se hočete komu prikupiti, morate hvalliti samo tiste vrline, ki jih nima, ker si vsak človek domišlja, da ima prav tiste.

Lahko je ljubiti ljudi na drugem koncu sveta.

Ženske peneso ugovarjanje samo če se govori o njihovih napakah.

Pametna ženska posluša vsakogar, ne verjame pa nikomur.

Moški je kvartopirec, ki neprestano izgublja, pa je vedno prepričan, da dobiva.

Ni lepše ustanove od zakonske zveze — za tretjega.

V ljubezni se lahko vsak moški česa nauči od ženske.

Dolgočasje je najnevarnejši ženski zapeljivec.

Kdor trdi, da ženska ne zna čuvati tajna, naj jo vpraša, koliko je stara.

Ni čuda, da so ženske pametne, ko pa moški neprestano izgubljajo pamet zaradi njih.

Mnoge zakonske zveze bi razpadle, če bi jih ne podpirali — tretji.

Sonce, ki istočasno gledata vanj dva človeka, razsvetljuje enega, drugemu pa jemlje vid.

Prej je potrebovala resnica leta in stoletja, da je prišla okrog sveta. Zdjaj se pa laž razvija v sekundah.

Ni čuda, da se laž hitro zasači. Nihče namreč ne teka toliko po svetu kakor ona.

Često je na oddaljenih stvareh najprivlačnejša njihova oddaljenost.

Ljudje ne razumejo takoj ali pa nikoli.

GEORGES OHNET:

PRODAJALEC STRUPOV

ROMAN

Nikoli ni imela samo enega železa v ognju in tako je tudi v času, ko je bila na videz povsem srečna s svojim ljubčkom, skrbela, da bi imela nadomestilo ali celo nadomestilo za primer, če bi ga izgubila. Proti koncu svojega razmerja s Kristijanom, v času, ko je ležal z zlomljeno nogo v Harnoyevem domu, se je seznanila z litovskim plemičem uglajenim manir in znatnega bogastva, tako znatnega, da je lahko sleherni dan igral v kazini za velike denarje. Tega inozemskega plemiča ji je bil predstavil njen prijatelj Vertemousse. Sam se je bil seznanil z grofom Steingelom de Nerhausenom v nekem badenskem zdravilišču in ko ga je srečal tudi v Trouvillu, ga je predstavil najprej Marietti de Fontenoy, ki se je mudila tam s svojo družbo velikih Parižanov, z njenim posredovanjem pa se Etienneetti Dharielovi. Etienneetta je bila grofu Steingelu všeč že na prvi pogled. Marietta ni imela na njem osebnega interesa, kajti takrat je trdno držala

62 v svojih mrežah mladega Bethisyja; zato je rada tolažila svoji prijatelji njegove želje. Etienneetta je poslušala njeno zaupno pripovedovanje z velikim zanimanjem. Ta tuji grof je bil res vreden premisleka.

— Star je pet in trideset let, draga moja, in kakor sama veš, je čeden fant. Ima ogromna posestva blizu Grodna in več pivovarn ob reki Nemenu, ki mu prinašajo težke stotisočake. To bi bila zate naravnost pravljica sreča — ta fant kar nori za teboj.

— Za menoj vsi moški naravnost nore, — je odgovorila Etienneetta mirno. — Toliko jih je, da bi lahko z njimi napolnila že največjo norišnico v Franciji.

— Ne norčuj se... Iz njega se ne smeš norčevati. Moški iz njegove dežele znajo strastno ljubiti in so izredno zvesti. Če ga boš znala držati pošteno na udi, se niti zakonskega jarma ne bo ustrašil...

— Saj toliko niti ne zahtevam, ker ne želim postati grofica...

— Zakaj pa ne? Kaj misliš, da bi ti to ne pristojalo?

— Morda bolj kakor kateri koli drugi ženi, toda to mi je deveta brigla. Ne zanimam se za nikogar razen Kristijana...

Grof Steingel, poučen po Marietti, ki jo je bila brizbržnost njene prijateljice hudo razjezila, je po trepetljivi dvorili Etienneetti. Pridno je zahajal k nji in ji pošiljal najlepše rože iz vsega Trouvillu. Nji in vsej njeni družbi, ki je bil v njo sprejet, je dal na razpolago svojo krasno kočijo, kajti v svojem

plemiškem ponosu je presojal z viška avtomobile bogatašev, ki so se slučajno dokopali do bogastva in neokusne živje njihovi šoferjev.

In ko se je mladi Vernier dokončno ločil od Etienneette ter ji dal s posredovanjem svojega očeta izplačati za tolažbo bogato odškodnino, je grof Steingel malone avtomatično nastopil njegovo mesto.

Marietta, ki je dobro vedela, kaj se godi, mu je dejala zaupljivo:

— Zdjaj je za vas najugodnejši trenutek, toda pozabiti ne smete, da je bil vaš prednik vedno velik kavalar, velikodušen in radodaren kakor se spodobijo moškemu, ki si hoče priboriti srce tako lepe ženske.

— Ne poznam tega gospoda in nočem ga poznati, — je odgovoril Steingel hladno. — Toda naj bo že kdor koli, moje pričanje je in ostanje, da se z menoj ne more kosati v nobenem pogledu. Želim, da postane gospodična Dharielova moja, ker mi je všeč, a cena ne igra nobene vloge.

Marietta se je smehljala, ko mu je odgovorila:

— Kakor želite, gospod.

In že prihodnji teden je ves vesel Pariz priznal grofa Steingela za oficijelnega čestilca Etienneette Dharielove. Priredil je pri svoji lepotici sijajno pojedino, kateri je sledilo hazardiranje in grof je dobil sto osemdeset tisoč frankov. Stisnil je priigrane bankovce v pest in jih vrgel Etienneetti k nogam, rekoč:

— To bo pa za vaše drobne izdatke, draga moja. Fanny Brevilliovi je kar sapa zaprlo in ni si mogla kaj, da bi ne vzdihnila:

— Oh, če bi mi dal Longin vsaj polovico tega za moje velike izdatke!

Od tistega dne je veljalo intimno razmerje med grofom Steingelom in Etienneetto Dharielovo za nekaj samo ob sebi umevnega in tudi Kristijan bi bil takoj zvedel zanj, če bi po svoji poroki ne bil izginil iz pariške družbe. Tako je pa že šest mesecev živel v Gournevillu in v to njegovo srečno samoto ni prodril odmev dogodkov v svetu, kjer je zavzemal prej tako ugleden položaj. Sicer sta pa Etienneetta in grof Steingel odpotovala v Litvo. Grof, ki ni imel niti rodbine, niti sorodnikov, je z velikim veseljem razkazoval svoji ljubici veleposvestva svojih prednikov. Za več tednov sta se nastanila v gradu v Karopolu, kjer sta živela knežje življenje, ki mu ga je Etienneetta še bolj slajšala s svojimi osebnimi čari in nedosegljivo umetnostjo prilagoditi se tudi razmeram, ki so ji bile sicer čisto tuje. Postala je strastna jahalica, po cele dneve je prehajala z grofom, s svojimi čari in vedno živahno zgovornostjo je znala očarati nekoliko omejenega duha tega Litovca.

Nihče ni bil spoznal v tej dražestni dami plemiških manir tiste vražje Etienneette, znane vsemu Parizu po vihravosti in velikih zahtevah, ki je z njimi upropastila vse svoje ljubčke. Po povratku v Pariz je znala celo hliniti obžalovanje, da je bilo srečno bivanje v litovski samoti tako kratko. Znala je prepričati grofa, da smatra za nezumno tisto življenje, ki ga je živela prej v družbi lahkomišelnih ljudi.